

MAGYARI

T. „Otthon” Irók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Director și redactor responsabil:
dr Paál Arpád

Proprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de inregistrare in Reg. Publ. periodice — Tri-
bunalul B'hor, secția III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Primcolaborator: **dr Gyáriás Elemér**

A királyi család tagjai állanak diszörséget Mária királyné ravatala mellett

A Hohenzollern-Sigmaringen család feje is megérkezett a temetésre.
Szombaton fél napig zárva voltak az üzletek a fővárosban

Bucuresti. Saját tud. Pénteken délelőtt 11 órakor II. Károly király, Mihály nagyvajda, Miklós herceg, Elisabeta és Ileana hercegnők és Habsburg Antal főherceg megjelentek Mária királyné ravatalánál a Cotroceni palotában. Nae Popescu lelkész, nemzetnevelésügyi alminiszter nagy segédlettel gyász-istentiszteletet tartott, amelynek befejeztével a királyi család még hosszú ideig maradt fájdalmas elmélyülésben a halott mellett.

A pénteki napon is sokezer ember záródokolt a ravatalhoz. Végeláthatatlan sor állt türelmesen a Cotroceni-hidtól a palota bejáratáig húzódó utvonlon. A ravatal mellett most is a négyes lovasok tisztjei állnak őrt. Az utolsó őrseget vasárnap reggel a királyi család férfitagjai szolgáltatták.

A patriarchán pénteken tanácskozás volt Miron Cristea patriarcha elnökletével, amelyen számos főpap vett részt és amelyen megállapították a temetési szertartások rendjét.

A temetésen képviselve lesznek Európa összes királyi udvarai és minden állam kormányja. Ma, szombaton érkezik Londonból a fővárosba Mariaora jugoszláv királyné, a kenti hercegi párral együtt. Ugyancsak az Orient-expresssel érkezik a mogosoi királyi állomásra Fridrich Hohenzollern herceg, a Hohenzollern-Sigmaringen család feje. Pál jugoszláv régensherceg a szombat reggel folyamán érkezett meg Olga hercegnővel együtt.

Boris király Bulgária rendkívüli képviselőjeként Ciril herceget küldte. Fogadására Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter ment Giurgiuba.

Eddig 16 állam jelentette be a temetésen való részvételét. Lengyelországot képviseli Szembek gróf és Raczyński bucarestii lengyel követ, Dániát Biciring bucarestii dán követ, Jugoszláviát Pál herceg és Antici követ, Franciaországot Mittelhauser tábornok, a legfőbb haditanács tagja, Thierry bucarestii francia követ és

egy küldöttség. Németországot Dornburg, a külügyminisztérium protokollfőnöke, Magyarországot Bárdossy László követ,

rályi család részvételével. Az istentiszteleten résztvesznek az udvartartás tagjai, a meghatalmazott miniszterek, a miniszterelnök, a királyi tanácsosok, a kormány tagjai, a külföldi követéségek vezetői és katonai attaséi, a volt miniszterek és más magas méltóságok. Az istentisztelet után a koporsót a Mária királyné huszárezred tisztjei hat ló által vont ágyutalpra helyezik. Ebben a pillanatban hetvenöt ágyulövés dördül el és megszólalnak a főváros templomainak harangjai, amelyek az egész temetés ideje alatt szólni fognak

MÁRIA KIRÁLYNÉ KORONÁJA A GYÁSZMENETBEN.

A gyászmenet a királyi palotából féltízkor indul el. A menet élén a fővárosi rendőrpáncsnok halad, utána a Mária királyné ezred egy osztaga következik, majd a hadirokantak, a tartalékos tisztek egyesületének és a frontharcosok szövetségének küldöttsége. Ezután jönnek az énekkarok és a magas klórus. — Mária királyné koronáját egy hadsereg főfelügyelő-tábornok viszi. A gyászkocsi előtt halad Mária királyné udvartartásának udvarmestere. Ezután következik a gyászkocsi, amelynek szalagjait királyi tanácsosok és más magas állami méltóságok viszik. A kocsit két oldalán haladnak a királyi udvartartás tagjai.

Közvetlenül a gyászkocsi után a királyi család fog haladni, élén Ófelségével, a királlyal.

A királyi család tagjai után a rendkívüli követek, a miniszterelnök, a királyi tanácsosok, a miniszterek, a külföldi követéségek vezetői és katonai attaséi, a magas polgári és katonai méltóságok következnek.

GYÁSZ-ISTENTISZTELET BUDAPESTEN.

Budapestről jelentik: Vasárnap délben 12 órakor a budai Döbrentei-téri görögkeleti templomban istentisztelet lesz Mária anyakirályné lelkiüdvéért.

ÓFELSÉGE MÁRIA KIRÁLYNÉ †
(A koronázás napján készült fényképfelvétel).

Belgiumot Louis Cornet de Maysruard gróf, udvari marsall. A legtöbb állam képviselőjére bucarestii követek, ügyvivők, vagy konzuljaik kaptak megbízást.

A HALOTT KIRÁLYNÉ UTOLSÓ UTJA CURTEA DE ARGES-IG.

A vasárnapi temetés részletes programját most tették közzé. A királyné koporsóját a cotroceni palotából a Calea Victoriei levő királyi palotába szállítják. Itt félkilenckor gyász-istentisztelet lesz a ki-

Ás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Artian széneavas, radioaktív sós, vasas forrásokkal. Biztos gyógyhatás
 keringési zavaroknál, szervi elhízásos érlemezésedés, vesebaj, vérszegénység
 izomszűz, hólyaghurut és kimerülési idegesség esetén.
Női betegség a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezőek nyomán fellépott
 idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel.
 Ivóvíz szakorvos kezelése.
 Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árral.
 Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalain utazás kedvezmény. — Állandó katonatene.
 Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján. Fűrdőidény május 15-től október 1-ig.
 Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buzias Gyógyfürdő R-T.
FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.

Délben indul el a gyászvonat Curtea de Argesre

A felséges halottat vivő vonat pontosan
 délben indul el s ezután tizenötperces időköz-
 zőkkel más különvonatok indulnak. A koporsó-
 sít szállító vonat megáll Titu, Golesti és Pi-
 testi állomásokon, ahol a papság, a hatóságok,
 az iskolák növendékei és a társadalmi egyesü-
 letek tagjai fogadják a gyászvonatot.

A vonat délután négy órakor érkezik Cur-
 tea de Argesbe. Itt újból ágyútalpra helyezik
 a koporsót s ágyúdörgés és harangzúgás kö-
 zött indul meg a menet a székesegyházhoz. A
 székesegyházban egyházi szertartás folyik le s
 ezután a koporsót elhelyezik a templom belse-
 jében. Öfelsége a király, a királyi család tagjai
 és az udvartartás méltóságainak jelenlétében.

A GYÁSZMENET UTIRÁNYA

A menet a királyi palotától elindulva a
 Calea Victoriein, a C. A. Rozetti utcán, a Ionel
 Bratianu, Tache Ionescu, Lascar Catargiu bul-
 vardokon és a Chisseleff úton át halad a kirá-
 lyi pályaudvarig, ahol a koporsót ismét a ne-

gyedik huszárezred tisztjei emelik le és helye-
 zik el a vasúti kocsiiban.

A királyi palotától az állomásig az út két
 oldalán a katonaság áll föl, mögöttük helyez-
 kednek el az iskolák növendékei, a jótékony
 egyesületek és testületek lobogóikkal.

Az állomáson a királyi gárda egy különít-
 ménye áll díszőrséget. A különvonatokon azok
 utaznak, akik a királyi palotában tartott gyász-
 istentiszteleten résztvettek és a külön meghí-
 vottak.

Szombat délelőtt a mogosiaai állomásra 10
 óra 20 perckor megérkezett Pál jugoszláv kor-
 mányzóherceg és felesége, Olga hercegnő. Dél-
 ben 12 óra 45 perckor megérkezett Londonból
 Marioara jugoszláv anyakirályné is a kenti
 hercegi párral. Ugynezzel a vonattal érkeztek
 a Hohenzollern-család részéről: Frigyes, a
 Hohenzollern-Sigmaringen család feje, Hohen-
 zollern Ferenc József, továbbá a Mellingeni
 herceg és hercegnő, valamint Hohenlohe-
 Langenburg Alexandra hercegnő.

Megállanak az összes vonatok, felbúgnak a gyárak szirénái és minden templomban megkondulnak a harangok, amikor a királyné koporsóját a kriptába helyezik

Vasárnap délelőtt 10 külön vonat indul
 Bucurestiből Curtea de Argesbe. A külön-
 vonatokkal utaznak a meghívott előkelőségek,
 a hivatalos képviseletek, valamint a bel- és
 külföldi sajtó képviselői. A királyi család és a
 kormány tagjai a halottat vivő vonaton utaz-
 nak Curtea de Argesbe. Abban a percben, ami-

kor a koporsót a kriptába leeresztik, az ország
 területén megállnak a vonatok, a gyárak szir-
 énéi felbúgnak és minden templomban meg-
 kondulnak a harangok. Vasárnap az ország
 összes templomaiban gyász-istentiszteletek
 lesznek.

Megérkeztek Mária királyné temetésére a kisebbségi egyházak képviselői

Bucuresti. Saját tud. Részben már meg-
 érkeztek Bucurestibe a kisebbségi egyházak
 képviselői, hogy résztvegyenek Mária királyné
 temetésén. A református egyház képviseleté-
 ben Vásárhelyi János püspök és Laár Ferenc
 lelkész, egyházkerületi előadó érkeztek meg.
 Az unitárius egyház képviseletében Kis Elek

püspökhelyettes és Gály kollégiumi igazgató
 jött el a temetésre, míg a római katolikus
 egyházat Cisar érsek képviseli. Jelen lesz több
 transzilvaniai püspök is, de egyelőre még nem
 tudják, hogy kik. Természetesen megjelenik a
 temetésen a pápai nuncius is, a Szentsek
 képviseletében.

A hadirokkantak kegyelete Mária királyné iránt

— Marius Constantinescu hadirokkant-kapitány emléksorai —

meghalt!
 Villámcsapásként sújtott reánk a hír.
 Sorssújtotta életünkben soha, egyetlen hír.
 Nem volt még ennél kegyetlenebb!
 Némán, megkövülten, kuszált érzésekkel és
 gondolatokkal, szinte nem is tudjuk és nem is
 merjük felfogni ennek a hírnek igazi, megrázó
 értelmét.

Szívünk sohasem lesz elég erős arra, hogy
 szavakban kifejezésre juttassa fájdalmát, értel-
 münk sohasem lesz olyan bátor, hogy csak meg
 is kísérelje felfogni ennek a csapásnak mélysé-
 gét, s szemünkben nem fakadhat annyi könny,
 hogy elegendő legyen elsírni fájdalmunkat.
 És az Ó alattvalóinak milliói között szívünk
 legmélyebb őszinteségével mi, hadirokkantak, kü-

lön is elmondhatjuk, hogy milyen kegyetlenül
 sújtott bennünket ez a csapás és milyen végte-
 len ez a mi szörnyű fájdalmunk.

Két alakjában volt alkalmunk megismerni Őt:
 Először: ott kinn, a harctereken, a kórházak
 ban, amikor Öfelsége szembeszállva a halál látá-
 sának félelmével, minden erejével enyhíteni
 igyekezett drága gyermekeinek, a román nép
 fiainak fájdalmát; amikor vigaszt nyújtott felénk
 az első vereség vad fájdalmában s amikor jósá-
 gosan és megváltóként lépkedett hordagyaink és
 betegágyaink között. Fehér kezeivel cigarettát
 osztott nekünk; szelíd, elbűvölő hangjával vigasz-
 taló szavakat ífészett hozzánk, anyagi jóságú,
 égkék szemével fájdalmainkat csillapította.
 Súlyos sebesülten feküdtem a kórházban.

Odajött ágyamhoz, cigarettát adott, vigasztaló,
 puha kezét lábam égő homlokomra tette és jósa-
 gosan mosolyogva azt kérdezte:

— Nagyon fáj, ugy-e?
 Zokogásba törtém ki és hófehér kezét meg-
 csókolva, az én öreg édesanyámra gondoltam.

Mennyi fennköltség, mennyi emberi érzés,
 mennyi jóság, a szenvedésnek milyen mély meg-
 értése s az ellenség által akkor porbasújtott sze-
 gény Hazánk iránt mennyi szeretet és fájdalom
 töltötte el ezt a nemes lelket! Meleg, édes szava
 erőt adtak nekünk, fehér kezének simogatása
 enyhítette kínzó fájdalmunkat, ég-tiszta szemé-
 nek pillantása új hitet adott, s királyi lelkének
 ereje, mellyel fájdalmát az akkori ramétyelen
 percek kétségbeesését magabarejtette, egyszerre
 felrázott bennünket és új erőt öntött belénk a
 Haza megmentésére.

Másodszor: megismertük Őt a háboru utáni
 mindennapi életünk során.

A szomorú és felhős napok elszaltak fejünk
 fölül; kitisztult az ég Hazánk és az Ó királyi Fia
 felett. Fia a trónon, Ő pedig mellette, — egye-
 sült erővel őrizték e nép boldogulásának nyil-
 egyenes útját.

Egyesületünk legmagasabb királyi elnöknője
 rólunk, hadirokkantokról később sem feledkezett
 meg. Udvarhölgyének, Simona Lahovarynak ne-
 mes, megértő együttműködésével, Mária királyné
 törhetetlen energiával és mintegy két évtizeden át
 dolgozott szünet nélkül a Hadirokkantak Egyesü-
 letének irányítására és támogatására érdekében.

Mennyi szívet, mennyi emberi és királyi jó-
 ságot pazarolt reánk, mennyi anyai szeretetet és
 megértést tanúsított fájdalmaink iránt!

Elég, ha csak annyit említünk meg, hogy
 amikor egyesületünk egyik ülésén elnökölt, s az
 egyik — egyébként megértéséről és demokrata
 felfogásáról ismert — miniszter bizonyos „költ-
 ségvétési nehézségekről” beszélt, a királyné így
 válaszolt:

— Miniszter ur, azt akarom, hogy a hadirok-
 kantak sérelmei és panaszaik tekintetében ne lé-
 tessenek költségvetési nehézségek!

Igy és ilyen nagyon szeretett bennünket
 Öfelsége, Mária királyné.

Elfelejtethetjük-e Őt? Nem születet ezen a
 földön és ennek a nemzetnek fiai között olyan
 alávaló!

Megsírassuk-e Őt? Nincs annyi könnyünk,
 amennyit Ő megérdemelt!

Elnémulva, megtört szívvel, kiapadt szemek-
 kel, halálradermedten hallgattuk a harangok fáj-
 dalmas hangját, mely a szelek szárnyán szerte-
 vitte az ország minden zugába a szomorú gyász-
 hirt.

Es csak most, elmúlásának pillanatában gyul-
 ki lelkünkben igazán a fény, melynek izzásánál
 még tisztábban, még világítóbban meglátjuk lel-
 kében azt a sok gondoskodást, vigaszt és szerete-
 tet, amelyet királyi kegyével ennek az egész
 nemzetnek ajándékozott.

Marius Constantinescu,
 hadirokkant kapitány.

VASILE FLORESCU EZREDES-MEGYEFŐNÖK RÉSZVÉTNILVANTÁSA A MEGYEI LAKOSSÁG NEVÉBEN

Oradea. Saját tud. Mária királyné el-
 hunyta alkalmával Vasile Florescu ezredes-
 megyefőnök Bihormegye lakossága nevében,
 Augustin Chirila alispán a tisztviselői kar ne-
 vében és dr. Jon Picu Bancila az Ortodox Ro-
 mán Szövetség (FOR) nevében intézett rész-
 vétárvíratot Öfelsége II. Károly királynőz

Szombaton délelőtt 12 órakor a görög-
 keleti székesegyházban ünnepélyes szentmisét
 tartottak a hatóságok vezetőinek részvételével,
 majd a helyőrség tisztikara a helyőrségparancs-
 nok és Vasile Florescu ezredes-megyefőnök ve-
 zetésével Mária királyné szobra elé vonult és
 hatalmas élővirágkoszorút helyezett el a szo-
 bor talpzatán.

A megye prefektusa és a város polgár-
 mestere vasárnap az esti órákban száz sze-
 gény részére „ügynevezett „pomana” rendeznek
 a Iosia-telepen.

Különleges vasárnapi zárórarendelet!

Az oradeai rendőrfőnökség a július 24-iki
 záróóra vonatkozólag a következőket ren-
 delte el:

1. A piac és az élelmiszerüzletek délelőtt 10
 óráig tartanak nyitva.
2. A vendéglők, bodegák és a cukrászdák
 délután 3 óráig nyitva tarthatnak, délután 3 órá-
 tól este 8 óráig zárva tartanak.
3. A többi üzletek (cukorka és virág) és nyil-
 vános helyiségek, valamint a klubok este 8
 óráig zárva tartanak.

**AZ ORADEAI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ-
MEGYE KEGYELETNYILVANITÁSA**

Az oradeai róm. kath. egyházmegyei papság és hívő közönség a káptalan vezetésével vasárnap, 24-én délben 12 órakor helyezi el koszoruját Mária királyné oradeai szobrán. Ezúton is felkéri a híveket, hogy háromnegyed 12 órakor minél nagyobb számban a Katolikus Körben gyülekezzenek, ahonnan testületileg vonulnak a szoborhoz.

**A RÓMAI KATOLIKUS PÜSPÖKI IRODA
FELHÍVÁSA**

Megboldogult Mária anyakirályné Ófelsége temetése Curtea de Argeșen vasárnap d. u. 5^{1/2} órakor megy végbe. A vallásügyi minisztérium fölkérésére Fiedler István megyéspüspök elrendelte, hogy a fentjelzett időben a két egyházmegye minden templomában gyásztisztiszteletet: „Libera” (Parastas) tartandó a hatóságok képviselőinek részvételével. A püspöki iroda.

**RADNAI ZARÁNDOKOK A MÁRIA ANYA-
KIRÁLYNÉ HALÁLA ALKALMÁBÓL TARTOTT
GYÁSZZISTISZTELETEN**

Timișoara. Saját tud. Vasárnap indul — mint jelentettük — a szokásos nyári zarándoklat Radnára. A zarándokok utközben ájtosságaiik keretében megemlékeznek az elhunyt Mária anyakirálynéről s a püspöki hatóság által megszabott időben, amikor minden templomban gyásztisztiszteletet tartanak, ezen is résztvesznek, valószínűleg Fibis községben. A nagy processzió ezután program szerint folytatja útját.

**A KISEBBSÉGI UJSÁGÍRÓSZERVEZET
RÉSZVÉTE**

Timișoara. Saját tud. Sárkány Gábor, a Romániai Kisebbségi Ujságírószervezet elnöke, Mária anyakirályné halála alkalmából, a szervezet nevében részvétláviratot intézett Öfelsége II. Károly királyhoz. Táviratában utalt arra a ragszkodásra és tántoríthatatlan hűségre, amely az egész országot Öfelsége iránt eltölti.

**Vidéki lapok
fővárosi tudósítóinak
figyelmébe!**

**A sajtó és propagandaügyi
alminisztérium szerkesztőségétől**

A vidéki lapok fővárosi tudósítóit kéri, hogy a Mária királyné temetésére vonatkozólag felvilágosításokért és közlésekért a sajtó- és propagandaügyi alminisztérium szerkesztőségéhez forduljanak (Bd. Brătianu 24, D. lépcső, telefon 5-63-77), ahol állandó szolgálat van reggel 8 órától éjszaka 1 óráig.

10 ember közül hétnek van fogköve.
Önt is fenyegeti ez a veszély!
Védekezzék ellene!

KALODONT
FOGKŐ ELLEN

**Chamberlain angol miniszterelnök
viszonozta Hitler kancellár baráti
üzenetét**

Lényegesen megnyhült az európai légkör.
Biztosabb kilátások a cseh kérdés békés elintézésére

Londonból jelentik: Birksen londoni német nagykövet a napokban szabadságideje eltöltésére Németországba utazik. A nagykövet péntek délután meglátogatta Chamberlain miniszterelnököt, hogy elbűcsűzzék tőle. A miniszterelnök és a német nagykövet beszélgetése háromnegyedóra hosszig tartott. A Press Association szerint ez a beszélgetés lezárta az első fejezetét a Londonban, Párizsban és Berlinben folyó élénk diplomáciai tevékenységnek. Az Evening Standard értesülése szerint a megbeszélés során francia-német-orosz megemlékezési egyezmény gondolata merül fel, mely egyben biztosítaná Csehszlovákia területi sérthetlenségét és megoldaná a cseh fegyverkezés csökkentésének kérdését is. A német

nagykövet biztosította Chamberlaint, hogy Németország békés úton akarja megoldani a függőben lévő kérdéseket. Chamberlain felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy viszonozza Hitler jóbaráti üzenetét, amelyet Wiedemann kapitány vitt Londonba. Az angol lap lehetségesnek tartja, hogy a pénteki megbeszélés erősen megjavította az Ausztria bekebelezése miatt félbeszakított német-angol megbeszélések kilátásait. Az Evening Standard szerint az angol és francia miniszterek párizsi tanácskozása során kedvezően fogadták Hitler Londonba küldött üzenetét. A német nagykövet és Chamberlain megbeszélése, valamint Hitler üzenete kétségtelenül megjavította az európai légkört.

A német birodalom ideiglenes megegyezésre kész Csehszlovákiával, ha három vagy öt év múlva népszavazás lesz a szudéta-német területeken

Londonból jelentik: A Reuter szerint a szudéta-német kérdés ismét előtérbe került.

Egyes körök hangoztatják, hogy a német birodalom kész volna bizonyos ideiglenes megegyezésre a cseh kormánnyal, ami legalább is egyidőre enyhítené Európának ezen a részén a jelenleg igen feszült légkört. Ennek ellenében bizonyos békítő gesztust várnak a cseh kormánytól és sokat várnak Anglia befolyásos közvetítésétől.

Párizsból jelentik: A Figaro és a Jour című francia lapok szerint, Hitler német kancellár három évre, esetleg öt évre terjedő treuga deit fog ajánlani Csehszlovákiának. Feltételül azt állítja fel, hogy a prágai kormány a lengyel-német kisebbségi szerződés mintájára szabályozza a szudéta-német kérdést. A német tervek szerint, írják a francia lapok, a csehszlovák kormány arra is kötelezné magát, hogy gazdasági téren teljesíti a szudéta-németek kívánságait. A Jour szerint, Hitler kancellár másik fontos kívánsága, hogy a három, vagy öt év után Csehszlovákia népszavazást rendeljen el a szudéta-német területeken.

**A csehszlovákiai magyarság parlamenti
képviselője a szlovákokkal való együtt-
működés mellett nyilatkozott**

Pozsonyból jelentik: Az Egyesült Országos Keresztény-szocialista és Magyar Nemzeti Párt törvényhozó tartománygyűlési képviselői pénteken közös tanácsulést tartottak Pozsonyban. Az ülésen Szűllő Géza nagy beszédet mondott az időszerű cseh problémákról. Beszédében a

Kép az olasz-magyar találkozóóról. Balról jobbra: Ciano olasz külügyminiszter, Imrédy magyar miniszterelnök, Imrédy felesége, Mussolini és dr. Kánya Kálmán magyar külügyminiszter.

csehszlovákiai válság kiélezett állapotára utalt és ezt mondotta:

— Nem foglalkozom vele, miért van ez a válság, azt sem kutatom, hogy miért bajlódnak állandóan a német és olasz totalitással azok, akik a Stalin-féle totalitást nagyon is nagy-szerűnek tartják. Tény az, hogy köztársaságunkat megrázta ez a válság. Világosan le kell

szögeznünk, anélkül, hogy prejudikálni akar-nánk, hogy mi Szlovákia olyan tartományi önállóságát akarjuk, amelynek keretében a szlovákokkal való teljes együttműködésben a magunk teljes nemzeti önkormányzatát is biz-tositani tudjuk. Nem akarjuk a káoszt növelni, de azt akarjuk, hogy előmozdítsuk javunkat és nemzeti létünk megerősítését.

A csehszlovák kormány statum-javaslatára négy tartomány-gyűlést tervez külön nemzetiségi kamarákkal, s a hadügy, pénzügy és külügy központi intézésével

Londonból jelentik: Az angol sajtó értesü-léseket közöl a tervezett csehszlovák nemzeti-ségi statumról. A „Times” szerint, Csehszlo-vákia négy tartományra oszlana: a szűkebb értelemben vett Csehországra, hétmillió cseh és német lakossal, a három és félmillió Mor-vaországra és Sziléziára, a hárommillióhárom-százezer lakosu Szlovákiára és végül a hétszáz-

huszonezezer lakosu ruthén területre. Minde-nik tartománynak külön tartománygyűlése lenne, külön nemzetiségi kamarákkal. A tarto-mányoknak jelentékeny önkormányzatot bizo-sítanának, de a prágai kormány döntene min-den hadügyi, pénzügyi és külügyi kérdésben.

A magyar lakosságú területek Szlovákia tartományhoz tartoznának.

Uj orosz-japán háború kitörése fenyeget

Mandzsuria keleti és nyugati határán a szovjetcapatok nagy tömegei gyülekeznek. Japán félbeszakítja a kínai hadműveleteket, hogy a szovjet határra vonulassa haderőit

Varsóból jelentik: Litvinov és a japán nagykövét eredménytelen megbeszélése után Vladivosztknál (Mandzsuria keleti határán) és a Bajkál-tó környékén (Mandzsuria nyugati határán) 20 szovjet hadosztályt vontak össze. A helyzet válságos. A jelek szerint már is japán-orosz előcsatározások folynak.

(Az ügy előzményeiről annak idején már jelentettük, hogy Hunsung mandzsuriai város környékére a Vladivosztk körüli orosz terü-letről nagyobb szovjet-csapat nyomult be, amely megszállotta Csangkufeng városkát és a fölötté levő magaslatot. Ugy Mandzsuria,

mint Japán diplomáciája több ízben tiltakozott a megszállás ellen, de a szovjet külügyi nép-biztossága azt vetette ellen, hogy a terület a szovjet-birodalom határába tartozik. Litvinov a határmegállapítás térépeivel is igyekezett bizonyítani ezt az állítást, amivel szemben Sigemitsu moszkvai japán követ viszont egyéb diplomáciai és birtoklási adatokra hivatko-zott. Ilyen kölcsönös igényfenntartásokkal állott elő a tárgyalások megszakítása. A vitás terület Mandzsuria délkeleti szögletében, a Japán-tengerre kivezető Possiet-öböl táján, Mandzsuria, Korea (japán birtok) és az Amur-

* **Idősebb embereknél, kiknek székletete rendellenes és fájdalmas,** sokszor már napi 3-4 evőkanál természetes „Ferenc József” keserűvíz is meghozza a megfelelő bélkiürülést és a kielé-gítő anyagcserét s így jelentős megkönnyebbülést idéz elő. Kérdezze meg orvosát.

öböl körüli orosz birtok hármias találkozó-pontján fekszik).

Tokióból jelentik: Beavatott japán körök értesülése szerint Szovjet-Oroszország a mandzsuriai behatolást azért rendezte, hogy Vladivosztk vidékén erősebb határviszonyo-kat létesítsen. Mostani föllépésével azt akarja elérni, hogy a kínai háborúval elfoglalt Japánt az új szovjet-határ elismerésére kényszerítse s amennyiben Japán erre nem hajlandó, úgy a később várható japán-orosz háború megelőzé-sére már most preventív háborút kezdjen Ja-pánnal. Erre vallanak a Vladivosztknál és a Bajkál-tónál végbevitt nagy csapatösszevoná-sok.

Ugyanazok a japán körök úgy vélik, hogy Szovjet-Oroszország téved, ha a japánok enge-dékenységére számít. A Possiet-öböl felé való orosz terjeszkedés Japán tengerészeti támasz-pontjait és koreai biztonságát veszélyezteti s rendkívül fontos stratégiai és forgalmi érdekek miatt Japán ezt a veszélyeztetést nem tűrheti. Annnyira ilyen felfogásban vannak a japán ve-zető körök, hogy máris a Hankau felé irányuló japán hadműveletek félbeszakításáról beszé-lnek, amit csak az őszkor folytatnának. Ehelyett az összes harci mozgásban levő japán haderőt jövő hónapban Kínából a szovjet-orosz határra vinnék, hogy ezzel a tüntető összpontosítással a mostani orosz behatolást és hadikészülődést visszavonulásra kényszerítsék.

Uj könyv! P. Trefán Leonárd: Mosolygó tájak

A kiváló hírszónok és író művészi írásainak legújabb gyűjtemé-neve. Ara 50 lei és 15 lei portó.

Rejtelmek

Írta: Hajnady Pál

Mielőtt ötét tervét végrehajtottá volna Gábor doktor, környezettanulmányokat végzett, mint a felhők mögött gyanakvó hold áprilisban. Akárcsak a hold, még Gábor doktor sem bízott a tavaszban, pedig a kerítések mögött már édes il-lattfátylakat lebegtetek az orgonabokrok.

Es Gábor Márton felé fordulva igézően virult mind az öt lány. Közöttük talán Ági volt az a bi-zonyos, akiért még a csillagokat is lehozta volna ez égről.

Ági legutóbbi találkozásukkor homályosan célzott is a göncölezékre. Persze Gábor doktor nem felejtkezett meg arról sem, hogy Panni, Klári . . . Melinda, milyen sejtelmesen mosolyog-tak rá az orvos-bálon. Marika pedig . . . az iz-mos kis Marika, lehúnyt szemmel, mintha Chop-in Cisz-moll-ját élvezné: úgy hallgatta végig legizgalmasabb operációjának fordulatait.

Am lehetséges — tűnődött Gábor doktor —, hogy ez mind csak képzelés. Túlfejtett önbi-za-lom. Hátha a lányok tavasszal valami ismeretlen törvényeszerűség következtében kivétel nélküli: su-sognak, sejtelmesen mosolyognak, kacsinatgnak, mint az őrből fénylő rügyek az égre.

Gábor Márton vívódó lélek volt és lelkiismeretes orvos. A diagnózist mindig pontosan ellen-őrizte. Szerelmes volt mind az öt lányba. Nagy baj! Legfőképpen a feketehajú Ágnesbe.

Es a lányok?

Sorra látogatta őket újra. A fitos ezöke Pan-nit, Klárit, az intőző egyetlen leányát, Marikát, a megye díjnyertes úrlovashölgyét, az álmodozó Melindát, aki sajnos, többet zongorázott a kelle-ténél, viszont szelíd volt és nem érdekelte a kül-politika.

Gábor doktor jól kinyitotta a szemét.

Ágiéknál időzött a legibőbét. Itt henegett el a leghangosabban azzal, hogy havi tiszta jöve-deime tízezer lei. Aztán becsémérelte az agglegény-életét is.

Búcsúzáskor Ági könnyedén, de jelentőség-teljesen szorította meg a kezét. Márton tervsze-

rűen cselekedett, mikor körútjáról hazatért, pon-tosan tudta, hogy az öt eladólányos házba milyen újság jár.

Pírulva szövegezte a következő hirdetést:

„Havi 30 ezer lei jövedelemel rendelkező 35 éves finomlelkű fővárosi mérnök elfog-laltsága miatt ezután keres megértő feleséget, csinos, karcu, zongorázni tudó, házias, kul-turált urilány személyében. Teljes című, fényképpel mellékelt leveleket, amelyeket be-csületszavamra visszaküldök, „Gentleman” je-ligére a kiadóba. Kalandornők kíméljenek!”

Szűgyenkezett és tűnődött... hátha el sem ol-vassák?! Ha pedig elolvassák, nem válaszolnak!... Esetleg válaszolnak... mondjuk Marika és persze Ági kivételével... Legalább könnyebb lesz a vá-lasztás!

Hat nap mulva 267 levél várta az íróasztalán. Csak a postabélyegzőket nézte.

Orvosi működésének színterén 14 levelet ír-tak... A „finomlelkű” mérnöknek, „zongorázni is tudó” lányok.

Részkető kézzel bontotta fel a leveleket.

Es?...Először Pannika mosolygott rá fitos or-rocskájával, a fényképen feketére varázolt haj-jai.

A nyolcadik levélből az álmatag Melinda fényképe pottyan ki, oly kacéran kacsinított rá, oly karcsúra retusáltan, hogy Gábor felszisszent Melinda könnyedén a zongorára támaszkodott a képen. Arra a zongorára, amelyen Melindánál senki sem tudott hamisabban játszani.

Mikor a tizenegyedik levelet elolvasta, bele-roskad a karosszékebe, ebben a pjjlanatban ren-dült meg szép léte a női nembem.

„...csak egy éve zongorázom, de imádom a zenét...”

Ezt Ági írta. Ági, aki soha egy billentyűt le nem ütött életében! Ági írt... a fővárosi mérnök-nek, 6... aki egyszer azt mondotta, hogy a vilá-gért sem menne mérnökhöz feleségül, mert a mérnökök anyagiasak, örökké csak számolnak!!

Felöltőjének hajtokájába nárciszt tűzött, mo-solyt merevítve az arcára végigsétált a gömbak-cokkal szegélyezett korzón.

Fél hatkor találkozója volt Ágnessel.

Előzőleg eleget tett becsületszavának.

Igy: Melindának a cukrászda előtt, Panninak

a mozibejáratával szemben nyújtott át talányos mosoly kíséretében egy lepecsételt borítékot. A lányok boldogan mosolyogtak.

— Csak otthon es egyedül szabad felbontani — köszöni el tőlük Gábor doktor.

Ági pontos volt.

Szólanul andalgottak az iszalaggal felvert fo-lyócska partján. Mártont úgy kísérte a diadal-mas fájdalom, mint az árnyék. Végre megszö-lalt:

— Ági... szeret? Tudna a feleségem lenni?

A lány lehajította a fejét, rebegett valamit.

— Nckem csak 10 ezer lei fizetésem van — hümmögte Gábor.

— Miért beszél most a pénzről!

— Tudom — vágott közbe a férfi — hogy a rut anyagiak nem érdeklik. Felkacagott. — Mert ugyebár, mi is kell a boldogsághoz? Egy kis kunyhó... benne egy zongora... s a kunyhóban az asszonyka este vidám eskalázással várja hazatérő férjét. Mondjuk egy anyagias mérnököt.

Zsebéből kihálászta a levelet s a fényképpel együtt átadta a lánynak.

— Közönséges gazember — sziszegte Ági, az-tán sarkonfordult és elrohant.

Nagy munka volt. Kétszázhatvannégy levelet küldött vissza.

Marikáról és Kláriról ábrándozott, magáno-san döngött a Fötéren. Ekkor föitűnt Marika, levon, egy jóképű tiszti kíséretében. Eltrappoltak előtte.

— Legalább nem írt levelet — vigasztalódott. Amikor megtudta, hogy Klári elutazott vala-hová nyaralni, elkéseredésében betért a „Zöld ka-csába”. Végképp lemondott az öt lányról.

Egyetlen ember üldögélt a „Zöld kacsá” kerthelyiségében, Komaki Kornél, a zenetanár.

Mikor Gábor doktor belépett, épp a kilencedik hozszulépést öntötte a gyomrába. Feltűnően tiszta és új volt rajta minden.

Márton ásványvizet kért. Mély undorral hoz-ta a pincér.

A tizenegyedik hozszulépésnél felállt Komaki barázdált arcán végigpergetek a könnyek. Imbo-lyogva megindult. Végül kikötött Gábor Márton asztalánál. Zokogva borult az orvos vállára:

— Doktorkám... az élet tele van rejtelmekkel. Érti maga ezt a várost?

— Ejnye, ejnye Komaki mester, miért iszik, ha nem bírja?!

Véres péntek Palesztinában

Jeruzsálemből jelentik: **Pénteken ismét véres napja volt Palesztinának. Kilenc zsidó és két arab vesztette életét. Az arab terroristák és a mandórság között valóságos csata folyt.**

Negyvenezer leiben állapította meg a gazdasági tanács a búza vagononkénti árát

Bucuresti. Saját tud. A kormány gazdasági bizottságának pénteki ülésén a búza vagononkénti legkisebb árát „Loco állomás, termelő” 40 ezer leiben állapították meg. Ez az ár hektoliterenkénti 77 kgr súlyt és 3 százalékos idegen részecskét feltételez. E legkisebb ár minden hektoliterenkénti kilogramm kevesebbet után egy százalékkal csökken. A fenti árnál alacsonyabban senki se vásárolhat.

Bucuresti. Saját tud. A gabonakivitel irányítására kiküldött bizottság elhatározta, hogy a kivitelre engedélyezett 2000 vagon tengeri csak szabad devizás országokba vihető ki, akár léte-sült azon országokkal kliring egyezményünk, akár nincs.

Sziklaszirtnek ütközött és lezuhant egy lengyel repülőgép

A repülőgép 14 utasa szörnyenhalt?

Bucuresti. Saját tud. A bucuresti légügyi hatóságok arról értesültek, hogy szombatra virradó éjszaka egy lengyel repülőgép, amely a L. O. T. repülőtársaság tulajdona, s amely Varsó és Bucuresti között közlekedik, Bucovinában, Campulung mellett a sűrű ködben sziklaszirtnek ütközött és lezuhant. A repülőgépen 14-en foglaltak helyet, akik közül 10 az utasok, 4 a személyzet közé tartozott. Egyes hírek szerint valamennyien az életüket veszítették, más hírek szerint viszont 4-en haltak meg, a többiek súlyosan megsebesültek. A légügyi minisztérium vizsgálóbizottságot küldött ki a helyszínre.

— A rejtelmek miatt doktorkám... nyolc nappal ezelőtt, itt kilenc!! érti, kilenc új helyre hívtak zongoratanárnak... Hogy expressz tanítsam zongoránra a kisasszonyokat. És most jön a rejtély... tegnap... Tudja mi történt tegnap? Mind a kilenc kisasszony elhagyott... rögtön az első leckék után. Hát mért? Mért? — zokogta elázottan a zenetanár.

Gábor Márton összezsugorodott.

— Oh, ezek a mai lányok — makogta az öreg — csupa rejtély, semmi kitarítás... Pedig az én módszerem! — Komaki elkomorult, csontos kezével szétmázolta könnyeit. — Katasztrófa fenyeget!

Márton úgy érezte, hogy fejből kiszalad a vér.

Komaki egy hajtásra végzett a következő pohárral:

— Nézze ezt a ruhát, a cipőt, a nyakkendőt! Vadonat új! Mind... hi-tel-re vet-tem — sirt a hangja — arra fel, hogy... és mi lesz most velem?

— Ne csüggedjen mester! Mennyibe kerül ez a stafírung?

— Öt ezer leibe.

Dr Gábor Márton elővette pénztárcáját. Fülleg vörösödve számolta ki a pénzt az ámuldozó zenetanár elé.

— Köszönöm angyal... de mért? Miért? Hogy fogom én ezt visszafizetni? — hápogta.

— Nem kell.

— De miért... do-do-doktoroka?

— Mert az élet tele van rejtelmekkel.

— Ha há há... Persze... jó vicc... természetes.

— Komaki lehunyta szemét, mámorosan végignyult a széken. Deres feje hátraesuklott. Elaludt. Fáradt, ráncos ajka körül mosoly rezzent. Átszellemült, boldog mosoly. Elmosta arcáról a bánatos részegség torz fintorát.

Gábor doktor talán percekig nézte bűnbánóan, aztán megrázta az öreget:

— Indulás mester! Jöjjön, hazakísérem.

Komaki nem válaszolt, lassan, puhán lefordult a székről.

Az orvos hozzáugrott, szétrántotta a kabátját, letérdelt, kezével gépiesen megkereste a zenetanár csuklóján az ütőeret. Megrezzent.

Rászoritotta a fülét a földön fekvő ember mellére.

— Szívszélhűdés — mormogta nagyon bizonytalanul.

Szivesen vásárolja mindenki a legjobbat,

a jó minőség azonban seholsem olyan fontos, mint a gyógyszerknél, ahol egészsége forog kockán! Pyramidon vásárlásánál gyakran ki van téve annak, hogy utánzatot kapjon! Ez ellen csak a »Bayer« kereszt védi meg! Figyeljen tehát mindig a »Bayer« keresztre. A

Pyramidon

TABLETTÁK

valódiak csak a »Bayer« kerezztel.

Az angol királyi pár hazautazott Franciaországból

Pénteken még résztvett a világháború ausztráliai hősei párizsi emlékműve leleplezésén. — A tengeren 15 francia hadihajó volt a királyi yacht diszkiséréte. — VI. György király megleghangu táviratban köszönte meg a barátságos fogadtatást

Párizsból jelentik: Az angol királyi pár franciaországi látogatása véget ért. Az angol uralkodópár péntek délután még résztvett a világháború ausztráliai hőseinek tiszteletére emelt emlékmű leleplezésén, majd Calaisba utazott, ahol felszállt a királyi yachtra. A yacht, amelyet tizenöt hadihajó kísért, fél 6 órakor hagyta el a kikötőt. A királyi pár 7 óra 10 perckor érkezett meg Dowerbe, ahonnan vonaton folytatta útját. A vonat 9 óra 14 perckor futott be a londoni pályaudvarra, ahol a fogadtatásra egybesereglett hatalmas tömeg viharos lelkesedéssel ünnepelte a hazaérkező királyi párt.

VI. György király Londonba való visszaérkezése után megleghangu táviratot intézett ugy maga, mint a királyné nevében Lebrun francia köztársasági elnökhöz és feleségéhez, valamint a francia kormányhoz. A táviratban a királyi pár köszönetet mond azért a rendkívül

szívvelyes fogadtatásért és vendégszeretetért, amelyet párizsi látogatása során tapasztalt s a figyelemért, amellyel szórakoztatásáról és kényelméről oly messzemenően gondoskodtak.

— Mindez — folytatja a távirat — újabb bizonyítéka annak a szívvelyes barátságának és kölcsönös megértésnek, mely a két népet egymás iránt eltölti és amely közös eszmények, de ugyanakkor közös áldozatokon is nyugszik, s amelynek célja a maradandó béke fenntartása és biztosítása.

ANGOL—FRANCIA KATONAI TÁRGYALÁSOK KEZDŐDNEK.

Párizsból jelentik: Hore-Belisha angol hadügyminiszter, mint már jelentettük, pénteken Párizsba érkezett. Kíséretében van Gort, birodalmi vezérkari főnök és két magasrangú vezérkari tiszt is. Az angol hadügyminiszter párizsi látogatásának célja, hogy a francia hadsereg vezetőivel megbeszéléseket folytasson a két országot érintő katonai kérdésekről. Pénteken Gamelin tábornok francia vezérkari főnök, vacsorát adott Hore-Belisha és Gort tiszteletére.

Újabb 30 napos vizsgálati fogságot rendelt el a tábla Sabin Mihai mezőgazdasági kamarai elnök ellen

Timișoara. Saját tud. Jelentettük, hogy a táblai vádtanács a munkakamara volt vezetőségének letartóztatott tiz tagja közül többeket szabadlábra helyezett. A vizsgálóbíró most azok közül, akiknek vizsgálati fogságát a vádtanács helyben hagyta, kettőt szabadlábra helyezett. Olariu Péter hentesmester, volt kamarai elnök és volt polgármester óvadék ellenében elhagyta a fogházat, hasonlóképpen Stoica Nicolae asztalosmester, volt kamarai időközi bizottsági tag is. Sabin Mihai, a mezőgazdasági kamara elnöke, aki ellen visszaélések miatt már régebben vizsgálat indult már hatvan nap óta lakója az ügyészségi fogháznak. A táblai vádtanács most vizsgálati fogságát további harminc napra meghosszabbította.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS. A zălaui (jud. Sălaj) református Wesselényi-kollégium előjárósága az 1938—39. évre pályázatot hirdet a következő helyettes tanári állásokra: 1. fizikakémia; 2. latin tanszékre. Pályázati határidő 1938. július 31.

Az angol királyi párt Lebrun, a francia köztársaság elnöke fogadta az elnöki palota előtt.

Nyári séta az öt-tavak városában

Egy ardeali város új arca. — Hirességek, amelyek ismeretlenül maradnak. — Gépészmérnök és más diplomások a bolti pult mellett

Ahol a falu lendülete irányítja a várost

Turda, július hó. Nem felfedező utra indulunk, hanem nyári pihenőre. És mégis úgy történt, hogy felfedeztünk egy várost, amelyet iskolából, térképről, történelemből névleg eddig is ismertünk. Most azonban az új arcát láttuk meg ennek a városnak, amelyik pedig nem Amerikában, nem Ausztráliában fekszik, hanem itt áll, virágzik, fejlődik hegyes-bérces országrészünk közt.

Turdáról essék szó, a vallásszabadság klasztrikus földjéről, ahol az 1568-i országgyűlés a vallási háborúk poklában vergődő akkori Európa népeinek okulására példaadó módon állította fel a vallási türelmetlenség békéthozó tételét, megállapítva, hogy a lélek független és szabad, annak útjait nem emberi erőszak, hanem csak az isteni bölcsesség és az emberi szabadakarat jelölheti ki.

Régi és új nevezetességek közt surlódik az ember a turdai utcákon. Évszázados, ősi épületek felett modern munkaütemet diktáló gyárkémények füstje kormozza el az ég kékjét. Két ősi temploma a katolikus és református templom közösen hirdeti a mult békéjét, a csöndes utcák járdaszegélye mellett pedig ficánkolva fut el a hegyi patak, ami a fő-utca tőszomszédságában még ma is szorgalmasan hajtja a duruzsoló vízmalmot. Az ellentétek városában járunk: erős iramu ipar fejlődésben, kedves, modern paloták épülöben s ugyanakkor a többszázéves katolikus templommal szemben, a főtér köztől közepén békesen hullámozik a kukoricatábla zöld selyme egy hatalmas telken, amelyet még elfelejtettek beépíteni...

Bolyongás az öt-tavak között

Turda egyike országrészünk legrégebbi városainak. A rómaiak már söt bányásztak itt s annak köszönhető, hogy később az „öt tavak városa” lett. A római sóbányák helyén egyszerű gyógyerejű sóstavak keletkeztek. Nemcsak vizük sós, de kipárolgásuk sóssá teszi az egész környék levegőjét is. A híres északamerikai sóstavak vidéke festhet így. Kansas-City környékén lehetnek ilyen hepe-hupás, regényes tavak, amiknek mélye egészséget, üdülést rejt a szenvedő emberiség számára. Itt a regényes képből csak a vad lovakon száguldó, nagykalapu Coltrévolveres cow-boyok hiányoznak, helyettük modern fürdőruhára vetkezett nyaralók uszálnak békésen a gazdag sós-vízben.

És még hiányzik valami: a vállalkozó szellem, meg a pénz, amivel valóban Amerikává lehetne varázsolni ezt a vidéket. Az öt tó közül ma mindezek híjján csak a városi kezelésben levő Bányafürdőn van némi „komfort”.

Ezzel szemben a többi négy sóstó környéke elhagyatott, békés járóké számára elrettentő képet mutat. Az egykor használt vetkőzöbödék beomlottak és befeküdtek a vízbe, a tavak vize piszkos, környékük gondozatlan. Pedig a Dörgő, Régi Akna és Sülyedt Akna sósvize többszörösen sűrűbb összetételű s messze felülmúlja a „modernizált” Bányafürdőt, a három tó feletti

Kénes pedig jódos-kénes vizével bámulatos gyógyhatású.

Ezt a négy tavat az állami monopoligazgatóság kezeli. De annyi nemtörődomséggel és éheltelenséggel, hogy az már egyenesen bűn a nemzetgazdaság ellen.

Heven százalék keresztény kereskedő

Ennél sokkal vigasztalóbb képet nyújt egyetlen rövid séta a város belsejében. A sarmási síkság kimeríthetetlen földgáza, remek gyártelepek számára szolgáltat itt olcsó energiát. A régi nagy gyárak melé újabb hatalmas üzemek épülnek, ebben a városban nem ismerik a huzamosabb munkanélküliséget. A cementgyár négy, állandóan füstlőgő kéménye, a hatalmas üvegyár, a

Sírontúl is élő, népmertő gondolat

Az aranyosvölgyi magyarok kereskedői szelleme azonban még ennyivel nem elégszik meg. Sőt azt a nem mindennapi helyzetet teremtette meg, hogy a falu beleszólt a város életébe és irányító munkára ösztöklélte. Az „Ave vidékfejlesztő szövetkezet” nagyszerű intézményét hozta létre ez a különös lendület, amely a híres turdai hasadék melletti Cheia községből indult ki. Egy fiatal unitárius pap, a kerekvilágot bejárta: Balázs Ferenc indította el innen a gondolatot, hogy meg kellene szervezni az aranyosvölgyi magyar falvak termelését és termékeik értékesítését. Így tört be a gondolat a faluból a városba, ahol megalkult az „Ave”, amelybe azóta 18 magyarlakta község munkája kapcsolódott bele. Először a tejtermékek feldolgozását és értékesítését kezdte meg a szövetkezet, aztán a gyümölcs-termékekre és a méhészetre került a sor. A legfinomabb vajjat, ordát, turót, mézet, lekvárt és legmegbízhatóbb nemesített magvakat az „Ave” szállítja most és így az aranyosvölgyi magyarjainak munkáját

Gyermekek földi paradicsomában

Turda egyéb szerényen meghuzódó nevezetességei közt kétségekívül legelső helyre tarthat számot a Katolikus Misszió munkája. A misszió a Bányafürdőn gyermeknyaralattási üdülőtelepet tart fent. Néhai gróf Bethlen Odönné áldozatos szívének és nagyszerű érzékének emlékét hirdeti a gyermeküdülőtelep, amely a nemeslelkű alapító halála után sem akadt meg fejlődésében, hála a misszió odaadó, tevékeny hölgytagjainak.

Kics, nagyszerű levegőjű völgyben, számos fenyőerdő szomszédságában épült a gyermekek földi paradicsoma. Az ember megtelik életörömmel, bizakodással és jövő-szeretettel, ha az üdülőtelepre vetődik. Negyven-ötven fónyi kacagó, rózsásra telt arcú gyermekhad egészséges zsihongása tölti meg a levegőt. Itt mindenki jól érzi magát, nincs panasz, nincs elégedetlenség: itt gyermekek élnek együtt, akik föl a felnőttek szerető

* Az agy- és a gerincvelő megbetegedéseinek kezelésénél a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József” keserűvíz — korán reggel egy pohárral bevéve — a tápcsatornát alaposan tisztítja, a további bélműködést elősegíti, a gyomoremésztést megjavítja és fokozott anyagcserét eredményez. Kérdezze meg orvosát.

porcellángyár, stb. több ezer munkást foglalkoztat. Így a város gazdasági élete rendezett. Csinos, dúsraktáru üzletek hirdetik a kereskedelmi forgalmat. És ami mifelénk merőben szokatlan: a legszebb üzletek cégtábláin keresztény, sőt magyar nevek állanak.

Nálunk a kereskedők hetven százaléka keresztény — világosít fel az egyik főtéri kereskedő. — Ez az arányszámunk az utóbbi években sem romlik, sőt talán a mi számunkra javul. Ebben a hetven százalékban magyarok, románok és örmények foglalnak helyet. Így a Kereskedő Társulat vezetése is teljesen a keresztények kezében van.

Igaz elismeréssel halljuk még ezután, hogy a nagy kereskedő családok gyermekei, ha elvégzik a liceumot, sőt egyetemet is, nem vállnak hűtlenekké a bolti pulthoz, hanem az egyetemi padokból visszatérnek a régi üzletekbe, folytatják apjuk mesterségét.

— En például gépészmérnök vagyok — mondja szerénykedve ismerősöm a pult mögül. — Fivérem pedig kereskedelmi akadémiát végzett. És mégis meg vagyunk elégedve ebben az öreg boltban, mert ez adta a diplomát kezünkbe és ez biztosítja a jövőt is számunkra...

messze földön ismertté teszi.

A falu tehát megrohmozta a várost, betört a szövetkezeti gondolat és most az „Ave” szövetkezetben fogja közös, egycélú munkára a falvak és a városi központ lakosait.

A fiatal unitárius pap egy éve már halott. Falujának csöndes temetőjében pihen, de a kisfalusi papilakból elindított szövetkezeti gondolat él és terebélyesedik. Balázs Ferenc sírja még feltelen. Most gyűjtögetik a pénzt hívei megfelelő síremlékre, amelyre az alábbi sorokat akarják vésetni:

„En csak lefekszem a rög alá, elvetem önmagamat. Lassam kikelek-e?”

A népe öröfeláldozó szolgálatában elpusztult ifju pap írta ezeket a sorokat egyik könyve bevezető lapján, de látnoki jóslatát a rohanó idő helyeslőleg igazolja: népmertő szelleme máris kikelt a föld alól és irányító vezéreként lebeg az aranyosvölgyi faluvezetők előtt...

gondoskodása terjeszti ki óvón-féltőn palástját.

Az üdülőtelep Albert Arturne missziótitkárnő és özv. Telegdy Jánosné telepvezető irányítása alatt működik. Ez a két nagyszerű magyar asszony példás agilitással, valósággal védő-angyalokként intézi az üdülő gyermekek sorsát. A munkának van is látszata: fáradt, ideges, étvágytalan, csendesvész gyermekek a pompás levegőtől és a sós-tóban való kitünő fürdőzéstől egy-két hét alatt megerősödnek, hihetetlen fejlődésnek indulnak. A szülő csendesvész gyermeke helye legtöbbször piros-pozsgás, aprócska atlétát kap vissza az üdülésből.

És hogy a mai város is hű marad az ősi „Tordá”-hoz, mi sem bizonyítja, mint hogy a telepre valláskülönbség nélkül küldik gyermekeiket a szülő. Vannak itt katolikus, görögkeleti, református, zsidó, unitárius, stb. gyermekek, akik szép békében megférnek egymás mellett és lelkükben öntudatlanul ápolják egymás iránt a bérces országrész ősi, türelmi szellemét...

Aki az öt tavak városába kerül a sok csöndes, reklámnélküli hiresség mellett, ne kerüje el a békének és szeretetnek ezt a szigetét sem...

Arvay Árpád

Váratlanul berekesztették a bolgár kamara ülészakát

Az ellenzék utcai tüntetéseivel tiltakozik az intézkedés ellen

Szófiából jelentik: A bolgár kamara ülészakát királyi kéziratral váratlanul berekesztették. Az intézkedés nagy meglepetést keltett. Az ellenzék a váratlan berekesztés elleni tiltakozásul utcai tüntetéseket rendez. Beavatottak szerint a király erélyesebb munkát sürget és valószínű, hogy a miniszterelnök négy-öt szakembert vesz be a kormányba.

Már is jelentkezhet az augusztus 2-án induló társas-kirándulásra!

Carmen-Sylva feketetengeri fürdőbe

Egy út időtartama tizenkét nap, ebből tíz teljes napi tartózkodás Carmen-Sylván. — Csatlakozási lehetőség Oradeán kívül Clujon és Braşovban

Részvételi díj személyenként: Oradeától **3650 lei.** — Clujtól **3575 lei.** Braşovból **3300 lei.**

A jelentkezéskor a részvételi díj fele, indulás előtti napig a hátralék teljesen befizetendő.

Az árban bennfoglaltatik: vasuti jegy oda-vissza, utasok beszállítása Carmen Sylva állomásról a szállodáig és vissza, tiznap teljes ellátás napi háromszori étkezéssel, kiszolgálási díjak, községi és állami, valamint kurtaxák, tengeri és hideg iszapfürdő.

Az angol-francia ántánt újjáéledése

Irta: Csiszár Béla

A fényes párizsi királylátogatás napjai véget értek. György király hazatért feleségével s a francia főváros, díszit és cícomait letelve, elköveti a maga hétköznapi életét. A fényes napok után érdekelt megfigyelni, hogy Franciaországban is, Angliában is felvetik a kérdést: vajjon a királylátogatás ugyanazt a szoros „entente cordiale”-t pecsételte-e meg, amit annak idején az ifjú angol király nagyatyja, VII. Edward hozott létre Németország elleni heves ellenérzésében? Vajjon változott-e ez a kötelék és ugyanaz a melegség, szívéllyesség és szoros pajvállalás fűti-e, mint azt, vagy pedig csak külsődleges tüntetés a Berlin—Róma-tengellyel szemben? A francia és angol cikkek felelet helyett a két korszakot vetik össze és hangoztatják, hogy kísértetiesen nagy a hasonlatosság: akkor is, ma is Németország felemelkedése kovácsolta össze az angol-francia egységfrontot, akkor is, ma is Oroszország bűjtöget a háttérben és a dunai Európában rejlik ma is, mint annak idején a válságok és konfliktusok csiréje. Ez mind igaz. Az összevetésben valóban sok hasonlatosságra lehet bukkanni. Vannak azonban sokan, akik azt állítják: hogy a múlt és a jelen helyzetei között igen nagy különbség fedezhető fel, csak ezt nem hangsúlyozzák ki.

A francia-angol együttműködést, úgy, ahogyan ma áll előttünk, voltaképpen csak néhány éves. Hiszen a háború után jó egy évtizedig minden inkább volt, csak nem „entente cordiale”. Anglia Németországot és Olaszországot pártfogolta Franciaországgal szemben s útjuk nem egyszer élesen elváltak. De maga az igazi entente cordiale sem áll fenn — történelmileg mérve — hosszú idő óta. Mindössze három évtizedes múlttal dicsekedhet. Azelőtt Franciaország majdnem a szigetország ellen sorakozott fel. Mióta azonban a kontinensen a németiség egyesülésével új s az eddiginél veszélyesebb ellenfél tünt fel, kényszerítő szükségzerűséggel meg kellett egyeznie versenytársával. A felismeréstől a megvalósulásig azonban igen hosszú volt az út. A kivétel majdnem teljesíthetetlen feladatnak látszott. A közeledésre voltaképpen csak a századfordulón került sor. Franciaország ekkor már nem játszotta azt az alárendelt szerepet, amely Sedan után részül jutott s Anglia is belátta, hogy Németországgal nem tud szövetséget kötni. Franciákat és angolokat éles ellentétek választották el ezidőtől a gyarmati kérdésben. Anglia mereven szembeszegült minden keletafrikai előretörésnek, de a francia gyarmatosítás nem tudott Észak-Afrikában sem előrehaladni. De a közös ellenfél — Angliát a németek előretörése nyugtalanítja a világkereskedelemben és a tengereken! — összehozza őket. A kiválóan ügyes francia diplomácia, élén Deleassé külügyminiszterrel esendben, titokban szövögeti a szálakat s 1902-ben a tárgyalások már odáig érnek, hogy javaslatokat terjeszthetnek elő a gyarmati ellentétek kiküszöbölésére.

A következő évben kerül sor VII. Edward párizsi látogatására, amit Loubet elnök rövidesen viszonz és 1904-ben a világ nagy meglepetésére létrejön a megegyezés. A német külpolitika meglepetése volt a legnagyobb, mert Vilmos császár ilyen fordulatra egyáltalán nem volt elkészülve. Ma jól tudjuk, hogy, ha a német diplomácia vezetőiben több a valóságérzés ezidőben, úgy az események egész más fordulatot vehettek volna s 1914-ben a világ-háborút bizonyára meg lehetett volna akadályozni. Ha ezeket a vázlatos tényeket nézzük csupán, akkor is meg kell állapítani, hogy a két korszak között igen nagy a különbség. A viszonyok egyenesen éles különbséget mutatnak. Az európai, sőt világpolitikai helyzet is gyökeresen más. Kétségtelenül ma is fennáll Németország előretörése és hatalmának impozáns

méretekben való megnövekedése. Ez a Németország hajtotta végre még hozzá az Anschlusst is... De ugyanez a Németország egészen más külpolitikát folytat, mint a wilhelmi birodalom. A háborúelőtti Németország büszke, merev és elutasító politikája már a múlté. A mai Németország külső ügyeit avatott és ügyes kezek irányítják és, ha néha itt-ott jelenkezik is bizonyos nyersesség, ez mindenesetre már nem domináns jelenség, hanem csupán nyomaték s nem cél, hanem kísérő tünet. Ez a Németország keresi a kibékülést Angliával s Franciaországgal felé is számtalanszor kinyújtotta békejobbját.

További lényeges különbség, hogy ma egy nemzeti érdekeiben kielégített Anglia áll szemben ezzel a Németországgal. Nyernivalója egyáltalán nincs, csak vesztenivalója egy újabb háborúban és kockázatni igazán nem érdemes gyarmatait és egyéb világbirodalmi területeit. Franciaország hasonlóképpen kielégített hatalom. Mindkettőt természetesen erősen aggasztja Németország túlsúlyának gyarapodása s előretörése a „dunai térségen”, de ezt mással is meg lehet akadályozni, nemcsak háborúval. Másik lényeges különbség, hogy a két nyugati hatalom mellett erős és céltudatos hatalommá „serdült” Olaszország, amely a háború előtt még erősen Anglia és Franciaország kegyeire hagyatkozó állam volt. Ma nagy birodalom ura és egyenlő partnere Németországnak a Berlin—Róma-tengelyben. Változott a helyzet a Duna-

völgyében is. Oroszország pánszláv védnök-ként való szereplése egyelőre még nem kísért, bár e részről nyugtalanító mozzanatok egyáltalán nem hiányoznak. Az angol politika ma nem németellenes, hanem inkább háborúellenes. Érdeke tehát nem újabb összeütközés Németországgal, hanem a megszervezett béke és nyugalom, amelyet egyenlő módon kíván Franciaországgal. Megkönnyíti a megegyezést, hogy Németország kiemelkedett elszigeteltségéből és Olaszországgal karöltve uralkodó szerepet játszik az európai politika váimennyi kérdésében. Döntésük nélkül nem lehet egyetlen kérdést sem megnyugtató megoldáshoz juttatni. Franciaország ugyan megkísérelte, hogy a két nagyhatalmat elválassza egymástól, de ez a törekvés nem járt sikerrel.

Mint látható, VII. Edward és VI. György párizsi útjának viszonyai között mélyreható és lényeges különbségek állnak fenn. Az „entente cordiale” ma is élő valóság a két nép között, viszonyuk ma melegebb, mint valaha. De a helyzet gyökeresen más: egy revánra készülő Franciaország szolgáltatta a keretet a háborúelőtti angol-francia ántánthoz, míg ma egy területállományát és európai érdekuhalait védő Franciaország az ántánt tagja. Abban az ántántban Franciaország államférfiai, Deleassék, Cambonok és Poincarék irányították az angol külpolitikát is, míg a jelenlegi összefogásban a higgadt és békeszerető Chamberlain, valamint a megennyhülésért dolgozó Halifax lord a vezető és a francia diplomácia szívesen vállalja a támogatásért a másodhegedűs szerepét. Hangsúlyozni kell, hogy a francia-angol összefogás politikai és földrajzi követelmény. De szorosabbá, vagy lazábbá válása a változó körülményektől függ. A mai szorosabb összefogást még Eden készítette elő, azonkívül pedig az olasz-abesszin háború következményei és a német felemelkedés eseményei. Chamberlain vállalta ezt a hagyatékot és politikailag szüksége is van a francia-angol együttműködésre, mi több, entente cordiale-jára, de az angol miniszterelnök ezt csupán léposónek fogja fel, amellyel könnyebben érheti el a Berlin—Róma-tengelyt és könnyebben bírhatja rá a megegyezésre. Minden jel arra mutat, hogy a legfrissebb párizsi királylátogatásból, — legalább is, ha a kommentároknak és a közleményeknek hinni lehet, — béke fakad, háború helyett igazi béke, amely meghozza a várt megnyugvást Európának és a világnak.

Togal

Togal-tabletta biztos hatású mindennemű **hűléses betegségeknek, gripa, rheuma, köszvény, újdolégtség, ideg- és főfájásnál.** Togal még idült esetekben is hatásos. 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Két városi főosztály elbocsájtásának meglepő indokolása

Dumitrescu belügyminiszteri vezérfelügyelő félbeszakította vizsgálatát Oradea városnál és jelentéstétel végett visszautazott Bucurestibe

Oradea. Saját tud. Constantin Dumitrescu belügyminiszteri vezérfelügyelő a pénteki nap folyamán is folytatta vizsgálatát a városházán. Foglalkozott a városi és az üzemi tisztviselői kar kérdésével. Értesülésünk szerint elbocsájtják a városházáról mindazokat a tisztviselőket, akik a legutóbb megtartott nyelvvizsgán nem érték el *abszolút jó* osztályzatot. A városházán a vezérfelügyelő szerint jelenleg 11 ilyen tisztviselő van állásban.

Constantin Dumitrescu vezérfelügyelő pénteken délután félbeszakította a vizsgálatát és Bucurestibe utazott, ahol jelentést tesz a belügyminisztériumban.

A tisztviselő-elbocsájtásokra vonatkozólag kijelentette, hogy rövid időn belül 46 üzemi tisztviselőt bocsájtanak el, akiket szabálytalanul vettek fel.

Már két nappal ezelőtt megírtuk, hogy a vezérfelügyelő felfüggesztette állásából dr. Vostinar Joan városi főjegyzőt. A határozatot pénteken délután írta alá Carpinisceanu polgármester, de azt még nem kézbesítették ki az érdekelteknek. A felfüggesztés az alábbi meglepő indoklást tartalmazza:

— *Annak idején, amikor a kisebbségi tisztviselők nyelvvizsgáját tartották meg a városházán, dr. Vostinar Joan főjegyző nem*

bocsátotta el azonnali hatállyal állásából a nyelvvizsgán meg nem jelenteket. Az érdekeltek tisztviselők az elbocsájtást ugyanis megtagadták a timisoarai revíziós bizottságnál és az helyi adott a kérésüknek. Dr. Vostinar Joan városi főjegyzőnek lett volna kötelessége, hogy ezt a határozatot megfellebbezze. Ezenkívül a főjegyző más hivatali ügyekben is hanyagságot árult el. Több árlejtésnél nem hívták be a pénzügyi ügyosztály képviselőjét, ami szintén a főjegyző figyelmetlenségét bizonyítja.

Dr. Prodan Teodor városi főügyész a pénteki napon már kézhez kapta a végzést, amely rendelkezési állományba helyezte. Az elmozdítás indokál a Royal-perben tanusított magatartása van felemlítve. Az indokolás szerint ugyanis a főügyész megváltoztatta véleményét. A város még a Goga-kormány uralma idején kilakoltatási pert indított a Royal-kávéház és a Fészek-klub bérlője ellen. Az első fokon meg is nyerték a pert, de a törvényszék már a bérlőknek adott igazat. Dr. Prodan Teodor városi főügyész kijelentette, hogy ő a pert az akkori városi tanács utasítására nyújtotta be a járásbíróshoz és ugyancsak feletteséinek utasítására nem támadta meg a törvényszék ítéletét a táblánál.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regale Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 400 lelére 400 negyedévre 210, egy hónapra 70 lelé.
Külföldön: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Clujf szerkesztő: dr Sulyok István

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Még több helyen zivatar, vasárnap nyugaton már melegebb, keleten még változatlan marad az idő.

Beszüntették a vágást a sighetj mézárások, mert maximálák a húsárakat. Saját tud. Dr. Simonca Emil polgármester maximálta az élelmiszekek árát. A liszt és kenyér kilóját 11 leiről 10-re, 10-ről pedig 9 leire szállította le. A húsárakat a következőkben állapította meg a polgármester: marhahús 18-20, borjú- és sertéshús 28, szalonna 38, zsír 42 le. A mézárások a maximálás következtében már beszüntették a vágást és így a város közönsége vasárnapra hús nélkül marad.

KIUTASÍTOTTÁK OLASZORSZÁGBÓL A ZSIDÓ SAJTÓIRODA TUDÓSÍTÓJÁT. Rómából jelentik: Az I. T. A. (zsidó távirati iroda) római levelezőjét, Kleinlerer Edét kiutasították Olaszországból. A tudósítónak nyolc napon belül el kell hagynia az ország területét. A kiutasítást Kleinlerer általános magatartásával indokolják.

* **Felvétel az oradeai Szent Vince-intézet fiu-internátusába.** Az oradeai Szent Vince-intézet a fiu-internátusában bennlakásra felvétel középiskolás és állami vagy felekezeti elemi iskolába járó tanulókat.

Beiktatták a kereskedelmi és iparkamara új kormánybiztosát. Timisoara. Saját tud. Pénteken délelőtt ünnepélyes keretek közt iktatták be Suciú Miháit, a Banca Nationala igazgatóját a kereskedelmi és iparkamara kormánybiztosi tisztségébe. Az új kormánybiztos a beiktatás utáni beszédében elítélően nyilatkozott arról a munkáról, amelyet a multban a kamara egyes vezető állásban levő tisztviselői folytattak s hangsúlyozta, hogy új és tisztább légkört óhajt teremteni maga körül.

* **Fejféjás ellen Esretvász pasztilla.**

UJRA MEGJELENIK A „TEMESVÁRI HIRLAP”. Timisoara. Saját tud. A „Temesvári Hírlap”, amelynek megjelenését az év első napjaiban felfüggesztették, a jövő hét elején Timisoarai Hírlap címen újra megjelenik, miután a felfüggesztő rendeletet több mint hét hónap után visszavonták.

Sikeressé razzia Sigheten. Saját tud. Sigheten csendőrnagy, az itteni rendőrség főnöke általános razzit rendezett a rendőrségi közegekkel. A razzia során számos rovtomultu egyént vettek őrizetbe.

Beszüntelik az autókat. Timisoara. Saját tud. Szent Kristóf, az utazók védőszentjének napján, hétfőn, a negyedik kerületi plébániatemplomban reggel negyednyolc órakor szentmisét tartanak a sofőrök részére. Mise után a templom előtt Wetzl György hittanár, a Sonntagsblatt szerkesztője, beszenteli a gépkocsikat. A gépkocsiszentelést néhány évvel ezelőtt vezette be Wetzl hittanár és azóta évről-évre egyre többen jelennek meg autóikkal a gépkocsiszentelésen.

Uj járásbíró Oradeán. Saját tud. A bírói áthelyezések során dr. Gere Sándort táblabírói ranggal az oradeai járásbíróshoz nevezték ki. Az új járásbíró már át is vette hivatalát és a nyári szünet alatt a járásbíróshoz vezetését látja el.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik.
Szép, tiszta, világos szobák. Minden modern kényelemmel.
(Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Kábítószercsempészség Budapest és Bucaresti között. Budapestről jelentik: Hosszas megfigyelés után sikerült egy detektivnek elfogni Virányi Zsigmond 42 éves illatszereszt, akiről kiderült, hogy a budapesti alvilágban kábítószercsempészséssel és értékesítéssel foglalkozott. Az illetékesz gyakran utazgatott Bucarestbe, állítása szerint ott lakott menyasszonyát látogatta meg. A főkapitányság most megkereste a bucaresti rendőrséget azzal a kérdéssel, hogy állapítsa meg, vajon Virányi mit keresett és kikkel érintkezett Bucarestben. Remélik, hogy közös munkával sikerülni fog leleplezni a kábítószercsempészség közép-európai központját.

HÉT ÉVI FEGYHÁZRA ÍTELTEK EGY ÉMBERRABLÓ BANDITÁT. Londonból jelentik: Bruce Thorton, aki annakidején el akarta rabolni Anglia leggazdagabb iparmágnását, lord Nuffieldet, pénteken az angol bíróság hét évi fegyházra ítélte. Mint kiderült, Bruce Thorton egy yachtra akarta hurcolni a lordot és 100 ezer font váltságdíjat akart kérni szabadonbocsátása fejében. A 46 éves bandita a világháború befejezése óta állandóan zsarolásból, lopásból élt.

* **A Togal-al a modern gyógyszeren oly készítményt hozott forgalomba,** mely szerencsés összetételénél fogva a legjobb eredményeket tudja felmutatni. Gyors és biztos hatását rheumás, köszvényes megbetegedéseknél, ülőideg- és hátizomzsjábanál több mint 7000 orvos, valamint számos klinika és kórház irásban igazolja. Különösen kihangsúlyozandó, hogy a Togal-tabletta ártalmatlan a gyomorra és szívre. A hűléses megbetegedéseket és a gripát a Togal, jókor beveve, szintén gyorsan meggyógyítja. Önnek is gyors gyógyulást hoz a Togal. Kísérlelje meg még ma!

* **Kisdedek makacs székszorulásánál és nagyobb gyermekek gyomorbélhurutjánál** reggel felkeléskor gyakran már egy negyedpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet is kitűnő eredménnyel adhatunk. Kérdezze meg orvosát.

Felhívás. A Bihormegyei és Oradeai Római Katolikus Nőegylet elnöksége tisztelettel kéri tagjait, hogy vasárnap délután 5 órakor az ósighi katolikus templomban a Mária anyakirály nő öfkelege temetése alkalmával tartandó gyászistenmiserésztelen teljes számban megjelenjen szívekedvények.

* **Internátusi felvétel.** A braşovi római katolikus liceum internátusa jelentkezőket elfogad az 1938-39. iskolai évre. Felvilágosítással szolgál a felügyelőség: Braşov, Liceul Rom. Cat.

Hadbírósg elé kerül egy piaci kofakarc. Sighet. Saját tud. Pénteken délelőtt Stipács Vincéné a hetipiacon összeveszett az egyik kofával, majd teletgességre került sor. A rendőrség Stipácsné őrizetbe vette s átadja a clujf hadbírósgnak.

Hatvankettes cipőt hord a világ legmagasabb embere. Stettinből jelentik: A világ állítólag legmagasabb embere jelenleg Stettinbe tartózkodik. Egy Myllyinne nevű finn artista, aki most érkezett Helsinkiből, azt állítja magáról, hogy a világ legmagasabb embere. Valóban óriásnak látszik, magassága nem kevesebb, mint 2 méter 15 centiméter. A világ legmagasabb embere újságírók előtt elmondotta, hogy 62-es számú cipőt hord, egy-egy öltönyéhez hat és fél méter szövetre van szükség. Szállodai szobájában különleges fekhelyet kellett létesíteni és pedig olyképpen, hogy két ágat és egy pamlagot egymás mellé tettek s az óriási azokon keresztbe fekszik. Az óriás egyébként a szállodai szoba ajtaján is csak úgy tudott bemenni, hogy erősen meghajolt, mert az ajtófélfá csak melléig ért. Az óriásné női artista elleneggett azzal, hogy van egy riválisa, egy holland óriás, akivel levetőbb Svájcban találkozott, de az csak az orra hegyéig ért.

Temetés. Nagy József 22 éves korában meghalt Oradeán. Temetése július 23-án volt a Rulikovszky-temetőben. („Caritas.”)

Kávéházakban, vendéglőkben a „MAGYAR LAPOK”-at.

Elítélték az állampolgársági bizonyítványok hamisítóit

Timisoara. Saját tud. Néhány hónappal ezelőtt feltűnésteltő okirathamisítás nyomára jutottak a hatóságok. Egy családi viszályból kifolyólag — mint arról annakidején megemlékeztünk — Komáromi János sofőr ellen feljelentést tett az apósa, hogy jogtalanul jutott állampolgársági bizonyítvány birtokába. A nyomozás során letartóztatták Joannovici József volt rendőrkomiszárt, aki legutóbb a Pinkerton-bojvállalat tisztviselője volt és letartóztatták az említett vállalatnak Ransburg Dezső nevű tulajdonosát is. Megállapították, hogy a vádlottak háromezer lei ellenében bárkinek szereztek állampolgársági bizonyítványt. Ezeket az állampolgársági bizonyítványokat, amint azt a most megtartott törvényszéki tárgyalás is beigazolta, maguk készítették. A bizonyítványnyomatványokat könnyűszerrel szereztek be azután kitöltötték vagy kitöltették azokat és hamisított bélyegzővel és aláírásokkal látták el. A bizonyítványok kiadásával bizonyos ideig vártak és megbízóikat azzal áltatták, hogy Bucarestből kérték az okiratokat. A hamisítványokat mind Berliste és Agadici kisközségekből keltezték, abban a hiszemben, hogy így kevésbé veszélyes. A vizsgálat során a hatóságok a hamisítók „ügyfeleit” is vizsgálati fogságba helyezték és végül a gyanúsítottak sorába jutott Kártjé Ella belvárosi dohánytőzsdetulajdonos is. A két fővádlott szerint ugyanis Kártjé Ella is résztvevett a hamisításokban. A vizsgálat során, majd a főtárgyaláson aztán pontosan kiderült, hogy a fővádlottak lelketlen módon keverték be Kártjé Ellát ebbe az ügybe. Hogy az aláírások és a nyomtatványon kitöltött szöveg írása ne egyezzen, Joannovici volt rendőrtiszt felkötötte a karját s úgy állított be a dohánytőzsdébe. Miután tudta, hogy Kártjé Ella vevőinek szívességből bizonyos nyomtatványokat kitölt, beteg karjára hívalkozva kérte, hogy az ő nyomtatványaira is írja rá a szükséges szöveget. Kártjé Ella elfoglaltsága közben még azt sem nézte meg, milyen nyomtatványokról van szó.

A törvényszék most Ransburg Dezsőt és Joannovici Józsefet egyenként három évre ítélte. Habich Fidél, Paraisz Zsófia, Léb József, Kirchner Péter és János, valamint Domjanov András nevű „klienseket” pedig egyenként három hónapra és hét napra ítélte. Az utóbbiaknak, akik a hamisított állampolgársági bizonyítványokat vásárolták, büntetésébe betudták a vizsgálati fogság idejét, úgyhogy még három napot kell a fogságban tölteniök. A bíróság Kártjé Ellát, — aki annakidején szintén néhány napot töltött vizsgálati fogságban, — miután ártatlanságát igazolta, felmentette a vád és következményei alól.

* **„Bolondság a fájdalom...”** így szól a nóta. Mégis sokan szenvednek és sokan szerencsétlennek emiatt a bolondság miatt. Nincs fárasztóbb és levertőbb dolog a szenvedésnél. Emészti az erőt és az életkedvet. Beteg, akik idegességben, reumában szenvednek, megmenekülhetnek betegségtől, ha **Urodonal**t használnak. Az **Urodonal** eltávolítja a szervezetből az ártalmas nedveket, feloldja a húgsavat és eltávolítja a vérből, rendbehozza a vérkeringést és egy csapásra megszűnteti a fájdalmakat.

Zürichi zárlat. Párizs 12.07 fél, London 21.49 háromnyolcad, Brüsszel 73.84, Milánó 22.98, Amsterdam 240.15, Berlin 175.45, Prága 15.08, Varsó 82.40, Belgrád 10, Bucaresti 325.

Bimbóhullás

Molnár Gusztáv, az Andreyeni-cég fő-tisztviselője és neje, valamint az egész kiterjedt rokonság porig sujtva jelentik, hogy családjuk szemérfénye, otthonuk bearanyozója

Molnár Erika

2 éves korában rövid betegség után, hirtelen elhunyt. Drága földj maradványait holnap, vasárnap VII. 24-én délután fél 4 órakor helyezik örök nyugalomra a Rulikovszky-temető kápolnájából.

Nem szabad cosszhatnak lenni...

Ica: Bélteky László

Oradea, július hó.

Az elmúlt hét valamelyik napján dolgom akadt az ügyészségen és a vizsgálóbíró szobája előtt, szembetalálkoztam Reményi Géza bankossal. Reményi Géza — akinek nevét, mint ismeretes, egy kellemetlen, sőt kínos ügygel kapcsolatban korpoltálták ezekben a napokban az újságok — nem volt egyedül. Rendőr kísérté egy másik szobából a másikba. Ujjlenyomatot vettek tőle, majd ismét a vizsgálóbíró elé vitték, aki bizonyos megvesztegetés és tiltott valutaüzérkedés ügyében faggatta — immár a harmadik napja...

A hizott, magabiztos és fölényes bankost, — aki remekbesikerült karikatúrája a maga tipusának — szemelláthatóan megviselték a vizsgálati fogság izgalmai. (Tudom, hogy ezt a megállapítást némileg már elkoptatta, frázisszerűvé s így kétes értékűvé tette az újságírói sablon s ezért most magam is gondolkodtam, hogy leírjam-e, de — mit csináljak, ha így volt...) Puha, kifejezéstelen arca sápadt, szinte sárga és szétfolyó lett, mint egy rosszul sikerült kerámia, mozdulatai tétovák és bizonytalanok voltak. Elegáns flanelruhája gyűrődött lett és finom levendula helyett a rendőrségi priccseken töltött éjszakák izzadság és verejtékszagát árasztotta. Szemei megtörtek, karikásak voltak az álmatlanul töltött éjszakák kimerültségétől. Fáradtan vánszorgott és zavarában a kilincs mellé nyult, amikor ki akarta nyitni az ajtót...

...Majdnem olyan szomorú, olyan letört, olyan kétségbesett és olyan szájalomra méltó volt ebben a pillanatban Reményi Géza, mint az a félretaposott sarku, ijedt és ázottveréb kis író, aki az elmúlt télen, egy nap zokogva panaszkodta, hogy kétnapja nem evett meleg ételt s amikor hóna alatt a könyveivel elindult házáni, ez a Reményi Géza — aki akkor még sokkal fölényesebb és sokkal magabiztosabb volt, — olyan ridegen és kaján kegyetlenséggel utasította ki a bankjából, hogy az egyetlen volt a kidobással és a didergő, megvert és megalázott télek szegényében és kétségbeesésében majd, hogy meg nem szakadt... Mert, amikor ez a kis nyomorult író féltéken és gyámoltalanul bement a Dacia bankhoz címzett menetjegyirodába, — ahol pedig csak egyetlen embernek, ennek a Reményi Gézának lett volna oka a félelemre — és korgó gyomorral, éhesen eladogta, hogy mi járta be, Reményi Géza kezébe vette ennek a szerencsétlen kis koldusnak a könyvét, forgatta, lapozott benne egy ideig, majd összeráncolta homlokát és önmagát meghazudtoló szellemességgel azt kérdezte:

— Mondja, mit adhatok én ezért a könyvért magának, amikor tegnap 20 leiert, sage husz leiert vettem meg egy Ady-kötetet?!

Az éhes és nyeszelt kis írónének arcába szökött a vér és azt felelte szerényen, de halálra válva a szegénytől és a megalázottságtól:

— Akkor én semmit nem kérhetek érte — és úgy szédült ki Reményi Géza bankjából, ahol könnyed játékkal, nehéz milliőket halmozott fel a spekuláció, hogy egy karaj kenyeret nem tudott magának venni...

...Mondom, itt az ügyészség folyosóján, most majdnem olyan szájalomraméltó volt Reményi Géza, mint ez az éhes, kis író, azon a téli délutánon, amikor zokogva beszélte el a Reményi Gézával való találkozását, vagy, mint az az állástalan, de nagyon tehetséges aradi újságíró, aki végső kétségbeesésében, néhány gazdag ember filléres könyörületességére számítva, ebbe a városba is elvetődött, hogy megpróbálja elhelyezni a versesköteteit.

Amikor ez az aradi újságíró betévedt Reményi Gézához, a tüzsi bankos az elbiza-

kodott emberek fölényével lapozta át az ő könyvét is. Aztán tetőtől talpig végigmustrálta a kopott, éhenkórász költőt és azt kérdezte tőle:

— Mondja barátom, maga helybeli? Dolgozik itt valamelyik újságnál?

A cingár és félszeg költő zavartan állott a mindenható bankigazgató előtt:

— Nem, kérem alázattal, én aradi vagyok.

— Akkor fogja, itt van a könyve és el is mehet istenhírével. Éppen elég nekem a helybeli újságírókat kielégítenem!

Nem tudom, hogy a helybeli újságíróknak mi a véleménye Reményi Gézának ezzel a kijelentésével kapcsolatban, de meg vagyok győződve róla, hogy ha ez a kijelentés, annak idején tudomására jut a Népkisebbségi Újságíró Szervezetnek, Reményi Géza zavarba jön egy kicsit. Mert úgy gondolom, hogy néhány zsaroló álhírlapíró, akiket talán kielégített — s ha igen, akkor is ő tudja, hogy miért! — nem akadt volna olyan újságíró, akire Reményi Géza rá tudott volna mutatni. És mondom, ha akadt is néhány álhírlapíró, akivel Reményi Géza szorosabb üzleti viszonyba került, egészen bizonyos, hogy azok sem a verseskötényekkel értek el nála rendkívüli sikert, hanem sikerüknek minden bizonnyal az volt a titka, hogy élelmesebbek voltak és másfelé kereskedtek, olyan irányban, ahol a Dacia banknak esetleg titkolni valói voltak...

De nem erről van szó!

Reményi Géza egyelőre 30 napi vizsgálati fogságot kapott és közben függetlenül a megvesztegetési kísérlet bünyűjétől, a hatóságok diplomáciai uton igyekeznek megállapítani a tiltott valutaüzérkedés tényét. Reményi Gézát azonban ügyeskező embernek ismerik a maga

Aki okos **SELYEMMEL** varr

Vásároljon

Gütermann varróselymet

mert rugalmas, színtartó és nem szakad.

FIGYELJEN A GYÁRI VÉDJEJEGYRE. A SAKKTABLÁRA. LANGYOS VÍZBEN NEUTRALIS SZAPPANNAL MOSHATÓ.

szakmájában, s a hatóságok igyekezete talán nem fog sikerrel járni.

Ez a 30 nap azonban, amit Reményi Géza minden körülmények közt le fog csücsülni a fogházban — jaktum!

S ezt a büntetést, a magam szájaize szerint, én úgy számítom át, hogy 15 napot azért az éhes és riadtszemű kis írónőért, 15 napot pedig azért a rongyos és lézengő költőért kapott...

Az pedig vitán felül áll, hogy 30 napi dutyit megérdemel kettőjükért.

A többi — amint mondani szokás — majd kiderül a vallatásnál...

ROKONOKRÓL BESZÉLGETTÜNK

Párizsban egy vén papnál voltam. Hallása gyenge, vak volt, a háta hajlott és jóval nyolcvanon túl volt már, de megzenésül a csend, a szíve kondul, az esze meg malasztól fényes borotva-penge.

Rokonokról beszélünk: „Ismeri Lisieux kis szentjét, bájos Terézkét?” — „Ágyam felett a kőpe.” Ő meg benyúlt szívébe s kihúzta pirban égve szép Szent Erzsébetünket. Rokonnak tartják ők is.

S rajongva emlegettük a zenészek királyát, Krisztust, ki a keresztfán függvén, vérezve, árván hárfát csinált magából s az égig érő hárfán elzengte az örömnék örök szimfóniáját.

Sok húrja van: erős hit, jóság, türelem, lemondás, szeretet, megbocsátás, bűjt, fájdalom, szegénység. A Hárfából boldogság csendül ki, tiszta szépség, akár király nyul hozzá, akár tanyán a kondás.

Ki megpengette szívvel, világhírű zenész lett: Magdolna tiszta könnyek ezüst húrját becézte, Ferencke a szegénység arany húrját, Terézke szüzesség szírom-húrját, más hűrt meg más művészek.

Mert szentnek lenni annyi, mint nagy művésznek lenni és rokonságban lenni a többi hárfá-résszel, a többi nagy művésszel s Krisztussal az Egésszel, ha kegyelem-zenénket meg nem zavarja semmi.

Igy beszélgettünk csendben az öreg franciával, ki vak volt, gyenge, fáradt, több évvel nyolcvanon túl, s mint egy-gyár két harangja a szívünk összekondult és összehangolódott a nagy Világhárfával.

Párizs.

MÉRS LÁSZLÓ

Gunda Gyula:

Repülőszolgálaton Franco seregeiben

Élmények a spanyolországi polgárháborúból

A „Magyar Lapok” kizárólagos közlési jogával.

Utánnomás még kivonatossan is tilos.

Ezek a cikkek, amelyeket itt most közre-
adok, spanyolországi háborús naplóm kivona-
tai. Hangsúlyoznom kell a *kivonat* szót, hisz
teljes naplóm, amelyet aprólékos pontossággal
vezettem odakint, három vaskos kötet, telve
katonai szakfejtetésekkel, technikai stúdiu-
mokkal, stratégiai jegyzetekkel, ezek a nagy-
közönséget nem érdeklik. Azt hiszem, nagyjá-
ból ugyanezt mondhatom azokra az élmé-
nyeimre is, amelyeket például a spanyol festé-
szet és építészet műemerekei keltettek bennem.
Ezeket a művészeti csodákat, ha máshonnan
nem, reprodukcióikról mindenki ismeri, feles-
leges hát, hogy róluk beszéljek. *Maradnak az*
események, amelyeknek szemlélője, résztvevője
voltam, maradnak a háború élményei, amelye-
ket tizenhét hónapon keresztül, mint a spanyol
nemzeti hadsereg repülőhadnagyja éltem
át, ezeket szeretném leírni itt.

Kint megismertem jóformán az egész Spa-
nyolországot, végigéltem egy modern háborút,
kétszer sebesültem, rengeteget láttam s tizen-
nyolc hónapi harcéri szolgálatom eredmé-
nyeként azt mondhatom: a jövő háborúját egész
bizonyosan a repülőgépek fogják eldönteni.
Láttam, megfigyeltem, tudom. A repülőgép a
jövő legfélelmesebb fegyvere. Hányszor húzó-
dott el a gyalogsági és a tüzérségi harcok oda-
kint hetekig eredmény nélkül, míg a légi had-
erők be nem avatkoztak. *De ahogy felzúgtak a*
levégők a repülőgépek motorjai, ahogy a
légi támadás megindult, mindig eldőlt a harc.
Azt mondhatom: mindenkor minden döntést a
légi erők erőszakoltak ki. Ez a tapasztalatom s
bizonyára ez lesz egy eljövendő háborúban
résztevő pilótatiszt tapasztalata is.

Még csak egyet szeretnék mondani. Ka-
tonanapló részletei lesznek ezek a tizenhét
hónap eseményein átrohanó cikkek, kérem hát
az olvasókat, ne támasszanak velük szemben
akkora igényt, mintha valami klasszikus iro-
dalmi művet olvasnának. Elvégre regényíró
nem vagyok s túl ezen, vegyék tekintetbe,
hogy ezek közül nem egyet akkor vettem pa-
pírra, mikor egy-egy repülőátjárásról haza-
érkeztem, néha nappal, de néha, Isten tudja,
hány haláltól terhés éjszakában, kifáradva
csaknem az elzuhanásig s agyamban égő váro-
sok feledhetetlenül borzalmas képével. Nézzék
hát el nekem, ha itt-ott belecsúszott ezekbe az
írásokba némi pongyolosság.

1936 október 2: indulás

— *Tudod te, mi a háború? En négy évig*
vettem részt benne, hát tudom s azt mondom,
hogy ez a te spanyolországi terved romantikus
ostobaság. Örülj a békének és maradj idehaza.

A főt említett nap reggelén ott sétáltam
a budapesti Keleti pályaudvaron a gyorsvonat
egy második osztályú kocsija előtt, a Deutsch-
meister-indulót fűtörészttem, hogy tudjak lépni
valamire s ezek a szavak jártak az eszemben.
A bátyám mondta őket, mikor előadtam neki
spanyolországi tervemet, de kevés eredmé-
nyel. Zsebemben ott voltak a vasúti és hajó-
jegyek Algecirasig, a poggyászkocsiban és a
fülkében a kofferjeim, hát fűjtam a Deutsch-
meister-indulót s arra gondoltam, hogy otthon
feledtem a legkedvesebb aprópénztárcámat, pe-

dig legalább ötvényszer eszemben volt, hogy el-
hozom magammal. De hát az ember mindig
azt felejt el, amit legjobban nem akar elfelej-
teni.

Ez járt az eszemben, meg az, hogy a he-
gyekben már valószínűleg kék a földi szeder
és hogy a tenispályákon fehér ruhás lányok és
fiúk most egész bizonyosan tenisznek. Mert
gyönyörű őszi reggel volt, a hegyeken fűnöm,
fátyolszerű köd s a városban bágyadt napsütés.
Ilyenkor legjobb teniszezni. Ez járt az eszem-
ben még akkor is, mikor már vágatott velem
a gyors s egy hang azt kérdezte:

— *Hová utazol Gyula?*

A régi őrnagyom ült velem szemben, —
vidéki villájába utazott, télire elreteszni az
ajtókat és az ablakokat — s mikor megmond-
tam neki, hogy a spanyol frontra megyek,
hosszan nézett rám s búcsúzkodva nyújtott
kezet.

— *Hát akkor — mondta, — fogjunk kezet,*
Gyula. Azt hiszem, téged se látlak többet...

Történet a barack- pálinkáról

Igy búcsúztunk. Ő a villájába ment, én a
spanyolokhoz haditapasztalatokat szerezni. De
ez természetesen esett. Különös érzést csak az
keltett bennem, hogy megálltunk és leszálltak
utasok. Ez furcsa volt. Hát ilyen közelre is
utazhatnak emberek? *Mert én Algecirasra voltam*
beidegződve s az ide jó néhány ezer kilo-
méter. Hihetetlenül gyorsan jött el Szentgott-
hárd, a határ, hogy szinte még mindig a teni-
szezők jártak az eszemben. Szomorú voltam?
Magános? Levert? Egy percig sem. Siettem.
Egész Grácból egy nőnek a profilja maradt
meg bennem, — magas volt és a haja méz-
színű, — meg egy mozielőadás hangulata
Valami orosz tárgyú filmet játszottak. És már
mentem is tovább: Grác—Taris—Udine. Itt

egy olasz tiszt barátommal váltottam pár szót,
várt az állomáson, aztán rohantunk tovább.
Háborúba mentem.

Venecia. Itt gondoláztam és hangversenyt
hallgattam a Szent Márk-téren.

Firenze nem tetszett. Rideg volt. Nyirkos,
Nehéz. Középkor.

Róma, az Örök Város — csak futó élmény.
A harcér volt bennem.

És Nápoly. Itt volt egy kedves kalandom.
Nem nő. Kár. Bementem egy kis osztériába,
ahol a hajós vendégek és a tulajdonos valami
halpaprikás félélet ettek.

— *Adjanak nekem is ebből a paprikásból!*
A gazda rámbámult:

— *Mi? Paprikást? Csak nem magyar?*

S már kiáltott is torkaszakadtából:

— *Hé fiúk, egy magyar úr van itt!*

Hogy erre mi lett! *Pillanat alatt körül-*
fogtak az olasz hajósok, öleltek, ünnepeltek,
még ilyet nem is láttam. Ha minden felém
nyújtott poharat elfogadok, le kellett volna
nyelnem egy akó bort. Ha minden meghívást
legalább tíz kiló ételt. Így is elmúlt éjfél s még
nem engedtek el.

A *Vulcánia* nevű hajó vitt Gibraltárig. A
segédstewart ugyanis ott volt előző esti ünnep-
lésemen s ahogy meglátott, sorra nyitogatta
előttem az első osztályú kabinokat.

— *Melyiket parancsolja. Ezt? Egy mási-*
kat? Emezt?

Ugy kezelet, mint egy fejedelmet s alig tud-
tam választani a sok ragyogó kabin között.

Igen, ez a fejezet itt pár korty barack-
pálinkáról szól, amelyet két szép, fiatal magyar
hölgy igen különös körülmények között ivott
egy hajnalon a Vulcánia fedélzetén.

Hogy is mondjam el röviden?

Éjszaka indultunk a Vulcániaival és én
hajnali négy óra tájt úgy aludtam, mint a tej.
Egyszerre csak zörgetnek a kabinom ajtaján,
kinyitom s egy izgatott londiner kiált az ar-
comba:

— *Signore, azonnal a fedélzetre! Tűz van!*
Ég a hajó!

Bocsánat, de azt mondtam jó magyarán:
tréfálj az öregapáddal! És készültem vissza-
feküdni. Az olasz londiner azonban kiabált,
gesztikulált, rázott s csak akkor vettem észre,
hogy füstszag tódul be az ajtón. Erre, szemem-
ben még az álommal, úgy ahogy voltam, egy-
szál pizsamában rohantam fel a fedélzetre. Az
már tele volt ordító és üvöltő emberekkel. Ne-
kem három dolog jutott eszembe. A pisztolyom,
a Nemzeti Bank nehezen megszerzett csekkje
és egy üveg barackpálinka, amely ott volt a
kofferemben. Ezt az utóbbit az este bontotta
fel a segédsteward s engedelmekkel nyakalt
is belőle egy slukkot, persze, csak úgy az üveg-
ből. Hát egy gyors ugrással kimenekültem az
örjögő emberek közül s vissza a kabinomba.
Ott már olyan vastag volt a füst, hogy csak-
nem megfulladtam. Végre is azonban felsze-
reltem magam. A csekk a pizsamám bal zse-

Kilátás Gibraltárra

bében. a pisztoly a jobban, kezemben meg a literes kecskeméti üveg a barackpálinkával. Így érkeztem vissza a fedélzetre, siettemben még inni is elfeledtem.

A fedélzet őrzőgött s mellettem állt két esinos fiatal hölgy. Pizsamában és a pizsama felett vékony gumiköpenyben. Az egész olyan volt ott, mintegy megbolondult álarcosbál. Egyszer csak megszólal mellettem az egyik hölgy:

— Szörnyű ez! Nincs rajtam más, csak a pizsama, meg a köpeny. Rettenetesen fázom! Magyarul! Én erre előrenyújtottam a kecskeméti flaskót s odaléptem:

— Bocsánat, valóban iszonyú hideg van. Szabad talán ezt a kis pálinkát felajánlanom? Legalább belső fűtés legyen, ezen a megbolondult hajnalon.

Ugy nézett rám, mintha valami csodát látna. Mi? Magyar férfi itt a Vulcanián? De a pálinkát elfogadták s húztak egy-egy kortyot melegítőnek. Akkor jutott csak eszembe, hogy tegnap este a segédsteward ivott ugyanaból az üvegből. De nem mertem megmondani. Így ezúton kérek a hölgyektől bocsánatot. Legyen mélységem, hogy jót akartam és igazán tüdőgyulladásról féltettem a hölgyeket. Poharat szerezni? Az nem lehetett. Még reggel kilenckor is izzott a hajónk belseje, mikor utólrétek bennünket a hidroplánok és volt dél, mire elfojtották a tüzet. De akkor megindultak a motorok, mentünk tovább, félárboera eresztett lohogókkal, mert négy halottunk volt. Négy. Palermoóban tettük őket partra, szegényeket. De Algír körül már mosolyogva jött a steward:

— *Signore, tánc van a fedélzeten.*
Es. Istenem — táncoltunk.

És eldördül az első lövés

Algír—Gibraltár hány kilométer? Nem tudom. Gyönyörű út volt, pedig vihar is táncoltatott bennünket. És a harmadik osztály egyszerűen kiégett a hajóból. De a Vulcania azért folytatta az útját át az Atlanti óceánon Amerika felé.

En pedig? Négy és fél napi út után Gibraltárban voltam.

— *Hová utazik, uram?* — kérdezték a Cook-irodában.

— *Sevillába* — mondtam. — *Illetve Algécirasba először és onnét tovább.*

Itt is megbámultak, mint egy furcsaságot s figyelmeztettek, hogy csak külön engedéllyel lehet Spanyolországba menni. Micsoda? *Cookéktól elbúcsúztam, felszálltam egy spanyol hajóra s este már Algécirasban voltam.* Végre is háborúba jöttem én, nem engedélyeket kunyorálni! S Algécirasban végre találkoztam a háború első nyomaiival. Az angolok kedvelt fürdőhelyét megtépdeste a hajóágyúk bombája. Foghijas kikötő fogadott, burnuszos marokkói katonák, akik legalább tíz éve mosták a lábukat és irtózatos hüű cigarettákat szíváltak. Ez volt az első izelítő a háborúról.

A második?
Lejelentkeztem a parancsnokságon, megmondtam a jövetelem célját s a szállóban tízennégy órát aludtam egyfolytában. Másnap megint a katonai parancsnokságot jártam s este, gondoltam, sétálok egyet a tengerparton. Vagy egy órát barangoltam már, mire találtam egy embert, aki tudott németül. Annak az volt az első kérdése:

— *Ön az idegen repülőtsízt, aki tegnap este érkezett?*

Gyanakodva néztem rá. Ej de gyorsan terjednek itt a katonai parancsnokság hírei! S az volt az érzésem, legjobb lenne állon csapni ezt a hunyorgó, faarcú spanyolt. De mégis továbbmentem. Semmi esetre se jutottam egy kilométernél tovább, mikor két lövés dördült nem messze tőlem, a golyók ott füttyültek el közvetlenül mellettem s két ember csörtetését hallottam az útmenti cserjésből. Ledobtam magam a földre, előkaptam a pisztolyomat és tüzeltem rájuk. Öt lövést adtam le s az egyik alak megíngott. Bizonyára eltaláltam, de hogy ki volt a támadóm, sohase tudtam meg. Pedig jártam azóta is Algécirasban egynehányszor.

Másnap, minden esetre, útra keltem Szevilla felé.

IDŐK SODRÁBAN

Zsidó gondok és zsidó vágyak

Irta: Rády Elemér

Akárhogy nézzük a világpolitikai helyzetet, a forrongások, nagy válságok és belső erjedések mélyén mindig és mindenütt ott találunk egy akutt, beteg problémát, amit ma már röviden és egyszerűen csak *zsidó-kérdésnek* nevezünk. Nem kell beleesnünk valami szélsőséges és gyűlölettől hevített antiszemizmushoz, hogy ezt észrevegyük. Sokan azt mondják, hogy ez csak egy amolyan tipikusan közép-európai probléma s amint nyugatra megyünk, azonnal megszűnik és az angolszász vagy latin ember értetlenül néz ránk, ha a zsidó-kérdésről érdeklődünk nála. Nos, a helyzet nem egészen úgy áll. A zsidó-érdekeltségű sajtó ugyan igen tervszerű propagandával igyekszik ezt elhitetni, de elég egy tanulmányút a nyugatra, vagy elegendő rendszeresen figyelemmel kísérenünk a nyugati keresztény sajtót, hogy ott is beleütközzünk a kérdésbe s megdöbbenve lássuk, hogy a zsidó-kérdés miként mérgesedik el s *hogyan fertőzi lassan, de annál veszélyesebben a látszólag kiegyensúlyozott nyugati népek belső életét is.* Minél jobban szétnézünk, annál jobban látjuk, hogy egy olyan lappangó betegségről van szó, amely a test mélyéről bocsátja ki újabb és újabb mérgező anyagát s hol itt, hol ott tör fel külső kiütésével, de amelynél az egyszerű, felületes kezelés jöformán semmit sem ér.

Mindennek illusztrálására elegendő lenne most arra hivatkoznunk, hogy legújabbban *Olaszországban indult meg egy antiszemita hullám*, amely abban az emlékiratban jut tudományos kifejezésre, amelyet a nemzetneve-

lésügyi minisztérium pártfogása alatt az olasz egyetemi tanárokból álló bizottság dolgozott ki. Ez a tíz pontból álló emlékirat, amely a fajkérdésben elfoglalt olasz álláspontot ismereti, utolsóelőtti pontjában a *zsidóságot kizárja az olasz faji s ezzel közvetve az olasz nemzeti közösségből*, amikor kimondja, hogy *„a zsidók nem tartoznak az olasz fajhoz. A zsidóság volt az egyetlen faj, amely sohasem asszimilálódott egészen Olaszországban. A zsidók főleg Európán kívüli fajtagétekből állnak.”*

Erthető volt az a megütközés, amit ez a memorandum a zsidóság körében kiváltott. Hiszen bizonyos zsidókörök a német antiszemizmus lokális elszigeteltségét éveken keresztül azzal igyekeztek bizonyítani, hogy Olaszországban, tehát szintén egy tekintélyuralmi alamban, a zsidókérdés egyáltalán nem merült fel. Az olasz sajtóban ugyan elég gyakran találunk éles antiszemita cikkeket, de ezekről a zsidóság makacsul hallgatott. Most ez a legújabb olasz állásfoglalás azt bizonyítja, hogy a lappangó betegség ismét egy újabb helyen tört ki.

Néhány héttel ezelőtt Amerika egyik legtekintélyesebb magazinja, a *Fortune* hozott igen érdekes beszámolót az Egyesült Államok zsidó-problémájáról. Ki hinné, hogy Amerikában, a szabadság és szabadosság hazájában is felütötte a fejét a betegség. A *Fortune* cikke, pontos statisztikai adatai és az ezekhez fűzött kommentárok azonban azt bizonyítják, hogy az amerikai zsidókérdés is ugyanazokkal a kórtünetekkel jelentkezik, mint Európában. A pro-

bléma újkeletű, de ma már, noha burkoltan, de mégis érezhetően jelentkezik egy ösztönös antiszemitizmus.

A múlt század közepéig Amerikában nem volt zsidókérdés, egyszerűen azért, mert hiányzott — a zsidóság. 1800-ban Amerikában mindössze csak háromezer zsidó élt. Amint azonban a zsidóság nagyobb tömegekben jelentkezett, az angolszász lakosság körében is érezhető volt az ösztönös védekezés. A zsidók száma Amerikában 1877-ig megszázsorozódott, 1938-ig pedig ezerhatszázszorosára emelkedett, vagyis ma százharminc esztendő után a háromszázezer főnyi amerikai zsidóság négy és félmillióra emelkedett. Noha a zsidóság térfoglalása Amerikában már akkor történt, amikor az ottani kapitalizmus már kifejlődött s így lemaradva a kezdődő kapitalizmus nagy lehetőségeiről, gazdaságilag nem tudott annyira tért hódítani, mint Európában, a zsidókérdés ujjában mégis egyre élesebben jelentkezik, napról napra nyugtalan reakciók mutatkoznak és az amerikai sajtót is állandóan foglalkoztatja a probléma.

Az amerikai zsidóság ugyanis az újkeletű ipar- és üzletágakra vetette magát s itt érvényesült számarányán felül. Ezek az üzletágak azonban szoros összefüggésben állanak a közvélemény irányításával. A filmről, rádióról, a hírszolgálatról van elsősorban szó. A zsidóság ezeket az üzleti lehetőségeket használta ki és így a közvélemény irányításában olyan szerepet biztosított magának, ami a gondolkodó amerikai tőkét már erősen aggasztja. Hozzájárul ehhez, hogy Roosevelt elnök közvetlen környezetében is sok zsidó van, ezek igen erősen befolyásolják az elnököt s a demokrata párt a judeo-marxista behatás alá került. Roosevelt tanácsadójaként ismerik *Baruch* bankárt, *Morgenthau* zsidó pénzügyminisztert és még egy csomó exponált zsidó politikust és pénzembert. Az amerikai közvélemény meggyőződése, hogy Roosevelt gazdasági és szociális politikájának, főleg az új drasztikus adótörvénynek, az a burkolt célja, hogy bizonyos zsidó sугalmazásra megtörje a keresztény nagyipar, kereskedelem és banküzlet uralmát.

Az amerikai zsidóproblémát kiélezi az is, hogy, mint másutt, itt is a zsidóságnak egyrésze a marxizmus szellemi irányítója. Amíg az egyik oldalon beteges törtéttel igyekeznek a gazdasági hatalmat és ezen keresztül a nagytőke politikai hatalmát megszerezni, a másik oldalon a tömegek forradalmasításával igyekeznek az élre törni. A forradalmi kommunistapárt tagjainak igen számottevő része — írja a *Fortune* — a sajtószolgálat, pártélet és propaganda vezetőinek legalább kilencvenkilenc százaléka zsidó, akárcsak a különböző úgynevezett antifasiszta szervezetek, háborúellenes ligák az emberi jogok ligája és Spanyolország barátai egyesületének vezetői.

Az amerikai közvélemény egyelőre ösztönösen védekezik a zsidó célok és törekvésekkel szemben. Ilyen ösztönös védekezés például az a burkolt numerus clausus, amit az amerikai egyetemeken tapasztalhatunk, ahol a zsidósággal szemben egy páratlanul szigorú selekció érvényesül. De ezen túlmenően is tapasztalható az idegesség, amit a zsidókérdés váltott ki s el lehetünk készülve, hogy a zsidó-betegség Amerikában is nyíltan kitör és éles faji harcot idéz elő a demokrácia boldog birodalmában is.

Hasonló tüneteket, a mérgezettség kétségfelen jeleit másutt is tapasztaljuk. Franciaországban a jobboldali sajtó egyre élesebb zsidóellenes hangokat üt meg. Angliában most folyt le egy éles vita, amelyet George Malcolm Thomson cikke indított meg az *Evening Standard*-ban s amely nyíltan kimondotta, hogy „Angliában feltűnően sokat szerepel a zsidó a politikai tulzók sorában... Az angol orvosok pedig az emigráns zsidó orvosok beszivárgása és az „orvosi elikával összeegyeztethetetlen reklámozások” miatt tiltakoztak ép a napokban.

Csak néhány példát ragadtunk ki, de ezek is bizonyítják, hogy a zsidókérdés világszerte ott izzik a politikai problémák mélyén s mint valami rejtett fertőző gáz, mérgezi a népek életét. Lehetetlen ez előtt személt hunyni. Szem-

be kell nézni a kérdéssel és keresni kell, hogy mi az oka a zsidókérdés teljes elmérgeződésének.

A felvetett kérdésre közvetve feleletet látszik adni egy amerikai zsidó haviszemle legújabb, nagy vihart keltett cikke, amely csaknem világbotránnyá dagadt. Az amerikai zsidóság egyik leghíresebb lapja, az *American Hebrew* egyik legutolsó számában cikket jelentetett meg *Győz-e Jehova Hort Wessel fölött* címmel. Ritkán látott napvilágot cikk, amelynek hangja ennél gyűlölködőbb lenne. A sajátos zsidó imperialista álmokat brutálisan feltáró cikk szerint a világ jövő sorsa három zsidó államférfi kezében van. A kiválasztott egyéniségek, akiknek az a megtisztelő feladat jutott a cionista lap részéről, hogy szoros

KÉT VERS

SZONETT A HEGYEN

Én messze fent a nagy mezőkön járok,
amerre nem lát senki-senki meg...
és nincs kiáltás, zaj, robot, tömeg...
nincs pad s nem ülnek rajt szivajku párok.

Én messze fent a nagy mezőkön járok.
Ott nem dudol már mélabús kolomp...
kis törpe púp lesz lenn a barna domb...
csak fű zizeg... fehér gyopár... s én várok.

Harangvirág mély-selymü kelyhe leng.
Izzó a nap... havasnak csendje cseng...
magányos dallam... hangtalan zene...

Várlak. Tudom, felém sietsz a völgyben.
Friss, lágy kalász hajlik kezre zölden
s bőlint helyettem, mintha értene.

NEKED DOBOTT AZ ISTEN

Te lázban égve ott feküdtél,
forró-fehéren, hallgatón...
s kinyúlt a csontkezü halál,
de ujjja szivedig nem ért.
Feléd röpült egy hószirm...
talán ima... vagy angyal szárnya volt...
s a rózsaurcu élet átkarolt.
Utána sokkal, jöttem én.
Szeszélyvirágos friss ruhám
s a büszke szám konok-kemény.
Neked dobott az Isten, halk anyám,
bolondos, szöke, tarkaröptü labdát.
s a szived vágya elkapott.
...és hogyha egyszer megkopik
s puhán a földre hull,
örzid tovább majd, észre vált anyám:
a régi labda megfakult színét.

PALETA ÉVA.

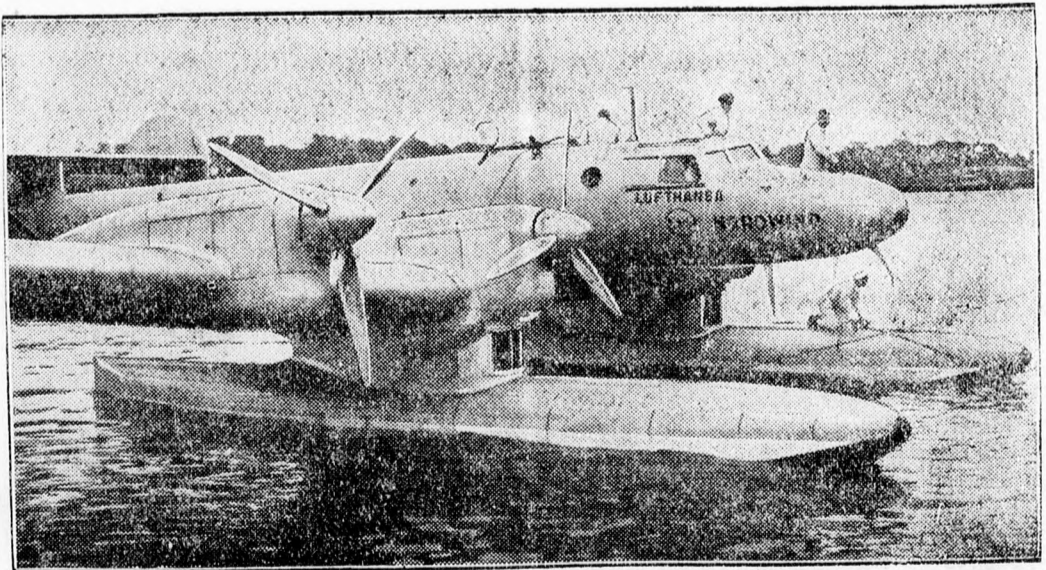
koalíciót teremtsenek Anglia, Franciaország és a Szovjet között, elsősorban Németország ellen, Blum Leó, Litvinov és Hore-Belisha, az angol hadügyminiszter.

„Nem árják kezében van milliók sorsa” — büszkélkedik az *American Hebrew* s a jámbor árja olvasó valóban reszkethet, ha a cikkből megtudja, kik ezek a hatalmas államférfiak. Blum Leó például a jövő embere, „aki még egy második Mózes lehet, aki kivezetheti népét a sivatagból.” Litvinov viszont „már olyan nagy lett, hogy valamennyi elvtársának a fejére nőtt, kivéve a Kreml sápadt arcú urait.” A harmadik nagy zsidó férfiú Hore-Belisha, Sajnos, a cikk még a hírhedt Sandys-botránnyal elött íródott s így az *American Hebrew* messzemenő kombinációkba bocsátkozik, amikor azt írja, hogy az angol hadügyminiszter csillaga még felmenőben van. Ő lesz a második Dísraeli, aki elfoglalja majd a Downing Street 10 alatti hivatalát. Ez a három férfiú az *American Hebrew* szerint a zsidó álmok reménysége és eljön az idő, hogy „Izraelnek ez a három fia koalíciót alkot, amely a nagytrórá nácidiktátort, a modern időknek ezt a legnagyobb zsidó-gyűlöljét a pokolba küldi...”

Az *American Hebrew* cikke patetikus záróakkorddal végződik. A cikkíró lelki szemei előtt egy vízió rémlik fel: látja a horogkereszt requiemjét, amit ez a három nagy zsidó férfiú mutat be és a kíséző zenét a Marseillasse, a God save the King és az internacionálé egybefonódó akkordja szolgáltatják s az egyveleg végül az „Eli, eli” harcias zsidókiáltás fináléjába torkollik.

Bocsánatot kell kérnem olvasóinktól, hogy ezt a sok ízléstelenséget az *American Hebrew* alapján ismertetem. De ez a páratlanul gyűlölködő hangú cikk enyhe világbotránnyá dagadt s mindezen túl megmagyarázza, hogy mi az oka a világszerte fellángoló antiszemitizmusnak. Elénk illusztrálja, hogy a létező külön zsidó nacionalizmus milyen világhatalmi ábrándokat sző és saját imperialista céljaira hogyan akar más nemzeteket felhasználni. Csoda-e, ha minden nemzet igyekszik magáról lerázni ezt a parazita-szellemet, amely saját érdekeire akarja kihasználni.

Az *American Hebrew* cikke mindennél jobban bizonyítja, hogy a zsidóságnak fogalma sincs a világpolitikáról. Ez a leplezetlen, messianisztikus sóvárgás a hatalom után, a kártyák és vágyak ostoba feltárása s a jerikói harsonák megfújása — a zsidó hisztéria és szertelenség megnyilatkozásai, ami mindenhol felkelti vagy elmélyíti az antiszemitizmust. Amit megszerez a túlfellett gazdasági érzel, azt elvesztegeti a politikai érzéketlenség. Az egyik oldalon a mohóság, bevált, a másik oldalon sorozatos konfliktusokat okoz. És Abaszarus körbefutó, örök tragédiáját a zsidóság pergeti szakadatlanul a történelem vásznán...

A német Légi Hansa július és október között rendszeres légi közlekedést akar folytatni Amerikába, a Berlin—Lisszabon—Horta—New-york útvonalon. Képünk az egyik óceánrepülő gépről, az „Északi Szel”-ről készült.

Kína három nagy asszonya

Eszteendője mult már, hogy a keletázsiai konfliktus a távolkeleti — sőt, nemcsak a távolkeleti — világot izgalomban tartja. Jelentéktelenné látszó incidensből fejlődött világpolitikai méretűvé a Japán és Csangkaisek Kínája közötti háború, mely tulajdonképpen nemzetközi jogi értelemben véve nem is háború, mert hiszen mind a mai napig hadüzent nélkül folyik. Talán a japánok, akik hajlíthatatlan következetességgel haladnak előre a megkezdett úton, — maguk sem látták előre a dolgoknak ilyen nagyarányú kifejlődését. És bizonyára sok európai, aki nem csupán térbelileg áll távol a kínai eseményektől, nem hitte volna hogy Kína ilyen hatalmas erővel és ilyen nagy katonai lendülettel vezetett japáni támadással szemben ilyen sokáig képes lesz ellenállást kifejteni.

A kínai viszonyok ismerője, sőt nem utolsó sorban számos kínai is, hajlandó Kinának ezt az ellenálló erejét három asszony hatásának tulaj-

**fejfájás
ellen
Bexetvas,
paraxilla!**

donítani; ez a három asszony már másfél évtized óta csodálatos befolyással bír Kína politikai és szellemi fejlődésére.

A három Soon-nővérrel van szó: Ailing, Csingling és Meilingról; kínai tisztelői a három asszonynak „az Okosság”, „a Jóság” és „a Szépség” melléknevet ajándékozták. Ailing Soon a kínai pénzügyminiszternek Kongnak a felesége; Csingling Soon a kínai köztársaság megalapítójának és első elnökének, Sun-Jat-Sen-nek az özvegye, míg a legfiatalabb nővér, Meiling, Csangkaisek tábornagy felesége. A három Soon-fivér is jelentékeny szerepet játszik Kína közéletében. A legidősebb a kínai központi bank igazgatója, a második Dél-Kína pénzügyeit vezeti, míg végül a legfiatalabb fiú miniszter Csangkaisek kormányában. A nővérek azonban tevékenységük tekintetében semmilyen sem maradnak fivéreik mögött. Így: Csangkaisek felesége egészen a legutóbbi időkig elnöke volt a nemzeti légi bizottságnak. Ebben a minőségében a kínai légi-haderőt tekintélyes mértékben megerősítette. Néhány hónap előtt azonban ezt az állását átadta legidősebb fivérének, hogy ő maga jobban hozzájáruljon a rádió-propaganda irányításához. Ez a működési kör ugyanis lehetővé tette számára, hogy a csapatok harcukérvét és fegyelmét erősítse s a földműveseket a Jangce völgyében a japánok elleni aktivitásra lelkesítse. Kung pénzügyminiszter, felesége nemrég elkísérte férjét európai útjára és Kung miniszter, aki hitelt keresett hazája számára Európában, — sikerét nem kis mértékben és nem utolsó sorban felesége befolyásának köszönhette.

A három híres kínai nővér életsorsa és pályafutása valóban az Ezeregyéjszaka valamelyik meséjére emlékeztet: Az Egyesült Államokban levő Baltimore kínai elővárosában élt a mult század kilencvenes éveiben egy szegény, szorgalmas kínai Charley Soong. Kemény gondok között élt és éjt napallá tövé dolgozott, hogy nehéz, fáradságos munkájával előteremtse

a mindennapi kenyeret a maga és nagy családja: felesége, három fia és három leánya számára. Egy napon sikerült neki az egyik külvárosi utcán kis banküzletet létesítenie. Csakhamar sikerült megnyernie honfitársai bizalmát, akik szép számban éltek Baltimoreban. Szorgalmas volt, becsületes és körültekintő. Így nem volt csoda, hogy kiesiny kezdőtkéje lassanként szépen gyarapodott. Néhány éven belül már tűrhető megélhetést teremtett magának. Mister Soong meggyőződéses keresztény volt. A Quaker-mozgalom híveivel tartozott és erejéhez mérten támogatta is ezt a mozgalmat. Minden sikere mellett is azonban Mister Soong nem érezte jól magát Baltimoreban; mint minden igazi kínai, visszavágyott hazájába, amelynek sorsából ő is kivette a maga részét. A véletlen összehozta őt 1906-ban egy honfitársával, bizonyos dr. Sun-Jat-Sennel. Ez a találkozás döntő befolyással volt sorsának és életének további alakulására. Sun-Jat-Sen akkoriban keresztül-kasul utazta Amerikát, mindenütt azon fáradozva, hogy honfitársait megnyerje terveinek, mellyel Kína újjászervezését előzta. Soong bankár Baltimoreban élenként érdeklődött a fiatal politikus eszméi iránt és nemcsak a lelkes híve lett Sun-Jat-Sen reformterveinek. Tekintélyes összegről szóló csekket adott az új reformátornak s ezt mondta:

— Ez a csekk szent szövetséget létesít ketünk között!

Fiainak és leányainak a bankár kitűnő nevelést adott. Mindhárom fiú és leány az amerikai Wesleyan egyetemen végzett.

A legidősebb, Aigling, már az egyetemen kiemelkedett társnői közül magas intelligenciájával, Nemzetgazdasági, társadalmi és politikai tanulmányainak befejezése után „érjhez ment a fiatal dr. Kunghoz, akivel együtt ült az egyetem padjain. A kínaiak egyhangulag azon a véleményen vannak, hogy pénzügyminiszterük a maga jelentős karrierjét jórésben feleségének köszönheti. Ő támogatta férjét pénzügyi igazgatási munkáiban és azt mondják, hogy ezen a téren sokkal inkább otthon volt, mint maga a miniszter. Amellett azonban Kung asszony kiváló háziasszony is volt, négy gyermeknek adott életet s azokat a legnagyobb gonddal nevelte fel. Mesélik, hogy nemrég a legidősebb Kung-fiu gépkocsijával elütött egy zvalogost. A miniszterné rábirta fiát, hogy a sebesültnek a kórházba egy csokor virágot vigyen, továbbá ragaszkodott ahhoz, hogy fiától két évre vonják meg a hajtási engedélyt.

A második nővér, Csingling, történelmet és orvostudományt tanult. Szerelmi regénye abban az időben az egész világon nagy felhűnést keltett. Kezdetben titkárnője volt Sun-Jat-Sennek. A kínai köztársaság megalapítója azonban beleszeretett titkárnőjébe és feleségül vette. A házasság nagyon boldog volt. Sun-Jat-Sen elnök halála után, 1925-ben, özvegye visszavonult egy szerény villába Sanghaiban. Itt egészen egyszerű életet élt, politikailag azonban továbbra is igen aktív maradt. Annakidején

Köszönet az erdőnek

Most visszajöttem hozzád újra, erdő.
Im, megérkezett hűtelen fiád,
ki nem talált sehol lénylő, derengő
hajnal, amely néki is felvirrad.

Korom belepte, vihar megtépázta,
csatakos utak mentében aludt
és nem talált sehol a nagy világban
virágos fák közt álmodó falut.

Most visszajöttem és öledbe fekszem,
engedd, hogy végre megpihenjek itt.
Hozzad, mint jó anyához, úgy menekszem
s benned az élet békecséje int.

A pázsitodnak sima, lágy öledben,
látnék áldott árnnyai alatt
lepihenek, nyugtalan vándor szépen
és köszönöm, hogy megállítottalak

HOLLÓ ERNŐ

rendkívül rosszalta Csangkaisek tárgyalásait a japánokkal. Sőt, annyira ment, hogy kitiltotta házából a tábornagyot, mert az volt a meggyőződése hogy sógora elárulta azt a politikai irányít, amelyet férje, Sun-Jat-Sen Kína számára kijelölt.

Végül: Csangkaisek felesége, Soong bankár legifjabb leánya, kétségtelenül a legjelentékenyebb egyénisége ennek a csodálatos és egyedülálló nővér-hármasnak. Hihetetlenül nagy a hatalma és a befolyása ennek az asszonynak. Elkíséri férjét minden útjára. Ő maga készíti férjének minden ételét, hogy kizárja még a lehetőségét is a tábornagy megmérgezésének. Diplomáciai tárgyalásain tolmácsul szolgál férjének. Az ő példájára és az ő befolyására sikerült Csangkaiseket visszatéríteni a kereszténységhez, s ma tudvalevően Csangkaiseket igazi példás kereszténynek ismerik, ellentétben sógorával, Sun-Jat-Sennel, akiről azt mondják, hogy áttérése csak külsőség volt. Amikor 1936-ban Csangkaisek az ellenzéki Csang-Szhu-Liang tábornok fogságába került, felesége, anélkül, hogy pillanatig is gondolkodott volna, repülőgépet bérelt és a lázadók táborába repült. 62 óra hosszat tárgyalt és harcolt a tábornagy ellenségeivel, míg végül tényleg sikerült neki Csangkaiseket kiszabadítania. Az ő befolyásának tulajdonítható az is, hogy a modern higiénia egyre erősebben tért hódít Kinában, hogy a halálozási arány csökkent, s hogy az ópiumkereskedelem egyre inkább háttérbe szorult. Ezekben a fáradozásaiban tevékenyen támogatja őt két nővére. Számos iskolát, múzeumot, kórházat és különféle egészségügyi intézményt alapított és rendezett be a három nővér. Igen: azt mondják, hogy Kinában semmiféle fontos döntés nem történik ennek a három asszonynak hozzájárulása nélkül.

Egy leány életért kiált!

Levelet hozott ma délelőt a postás. Egyszerű, fehérborítékos levelet, olyat, amilyen halomszámra érkezik naponta a különböző hivatalos helyiségekbe. Külsőleg nem árult el semmi különösét s talán tartalmában sincs semmi rendkívüli. Mert ugyan, mi rendkívüli lenne abban, hogy egy fiatal leány nyomorog, magának és testvéreinek fentartásáért küzd, dolgozik éjjel-nappal s ráadásul még betegség is gyötri szervezetét? Ha azonban ebben nincs is semmi szokatlan, semmi kivételes — mert hiszen sajnos, ma nagyon sok fiatal élet vergődik így vagy legalább is csaknem hasonló siralmas körülmények között — a sorok közül mégis úgy érezzük, hogy valami döbbenetes mély, megrázó fájdalom sikolt felénk: Döbbenetes fájdalom és kétségbeesés, amelynek hangja a panaszkodók végnélküli siralma; közül is kiemelkedik:

„Nagy családunk már évek óta nyomorog írja a szerencsétlen fiatal leány — s számtalan szenvedés sújtott bennünket. Valamennyien betegek vagyunk, de így is éjjel-nappal dolgozunk kell a megélhetésért. Amit azonban keresünk, kenyérre is kevés, nemhogy orvosságot vehetnénk belőle. Testvérem közt — talán — én vagyok a legbetegebb. Az orvos minden lehetőséget megpróbált, de állapotom nem javult, mert a szükséges orvosságot nem tudom megvenni, azonkívül jó táplálkozásra és levegőváltózára sem telik.

Pedig az orvos azt mondja — még meggyógyulhatok.

Ezért fordulok bizalommal az emberi jóság és szeretethez: tegyék lehetővé, — alázattal kérem, hogy pár hétre üdülni, gyógyulni mehessenek. Becsülettel írom, hogy amit kérek, arra szükségem van s igazán csak a végső kétségbeesés irattat velem ezeket a sorokat...

Lehetetlen, hogy aki ezeket a megrázó sorokat olvassa, ne érezze, mennyire igaz, mennyire őszinte minden szavuk. És lehetetlen az is, hogy ezek a szavak, amint mondani szokás „a pusztába vesszenek.” Bizunk az emberi megértés és könyörületességben s reméljük, hogy a kiadóhivatalunkhoz juttatott jótékony adományok révén sikerül megmenteni ezt a fiatal életet, amelynek léte, vagy nemléte, mint a fenti sorokból — s a levélhez színtelen feleslegesen mellékelte szabályszerű orvosi bizonyítványból kifünnik — valóban csak jótékonyág kérdése.

Asszonyok dolga

A nyár divatja

A nyári ruhatár egyik fontos kelléke az estélyi belépő, amely nyáron éppen annyira hivatott eltakarni a kivágott toilett meztelenségét, mint télen. A belépő nagyon változatos lehet, sokszor a ruha esetleg elütő anyagból készül. Fiatal leányok részére sikkos és fiatalos a marabu boleró. Az annyira divatos túll emprimé estélyi ruhákhoz nagyon kedvesek a plisszírozott fodrokból álló túllkepek is.

A színes csipkeruha az idei nyár egyik divatfávaritja. Nagyon szépek a síma tafft alszoknyára készült csipketoilettek, elegáns a túll- vagy muszlinruha alá készült fodros csipke alszoknya.

Ötletesek a piké imprimék és nagyon divatos a nyerselyem. Elegáns és praktikus dáma ruhatárában nem hiányzik az angol nyerselyem ruha, vagy kosztüm.

A flanel kosztüm divatos, úgy az egy-

Fekete selyem ruha, széles selyem sál-övével, amelynek a szélén színes himzés van. A nyaknál szintén keskeny, himzett csík.

színű, mint a csíkos flanelből készült kosztümezt favorizálja a divatos dáma.

A nyári szezonban az idén a mosóruhák a legkedveltebbek. Egészen egyszerű angol ruhák készülnek sporthoz délelőttre. A legtöbb ruha felsőrése férfiingyszerűen egyszerű, akár fehér nyerselyem, vászon, zefir vagy pikéből készül a ruha.

A shantung nagyon divatos és praktikus. Egy ruha több célt is szolgál, amennyiben látjuk a sportruhát, amely egy ügyes kis keppel vagy boleróval utcára is remekül viselhető. A másik ilyen „dupla” célt szolgáló fehér mosható krepdesinből készült ruhának nagyon édes — fehér-képpettyes krepdesin bolerója volt, amellyel délutánra is viselhető az elegáns kis fehér ruha, amely berakott szoknyájával, kék-fehér pettyes övével és nyakkendőjével rendkívül üde és fiatalos volt.

Szépek és szintén fiatalosak a csíkos nyerselymek. Tetszett a sötétkék-fehér csíkos nyerselyemruha, matrőruhaszerűen elkészítve, berakott csipőig lesteppelt szoknyával, sötétkék-fehér sujtásos matrőzgallérral és manzsettával és piros kis selyem nyakkendővel elkészítve. A ruha öve fehér, kék és piros bőr-

ből készült, valamint a ruhához bemutatott szandál is fehér, piros és kék pántból készült. Fiatalos sötétkék vászonkabátot mutattak be a ruhához aranygombokkal. Mint az idén mindenben — ebben a ruhában is a fiatalosági tendencia jutott érvényre, amely megkapta a nézőt. A berakott szoknyás matrőruhaszerű ruha

Mit kell tudni a befőzésről?

Ilyenkor van a befőzések ideje. Hogy befőztjeink igazán jól sikerüljenek, a következőket tartásuk szem előtt:

1. A konzerválásnak főfeltétele a tisztaság és a friss, jó anyag. Liszt, kenyérmorzsza vagy piszkos ruha ne kerüljön a befőzési művelet közelébe. Mert megeshetik, hogy látszólag mindent pontosan elvégeztünk, az utasítást pontosan betartottuk és a befőtt mégis megromlik, megpenészedik. Nincs ennek semmi más oka, mint az, hogy nem vigyáztunk kellőképpen a tisztaságra, vagy pedig az anyag nem volt baktériummentes, vagy nem volt egészen friss.

2. Olyan edényt, szitát, fakanalat, stb. amit befőzésre használunk, a befőzési idény alatt másra ne használjuk fel.

3. Ha cukorszörpöt főzünk, főzés közben főleg a főzet felületén képződő kék habot kell folyamatosan szűrőkanállal vagy teaszűrővel lehalászgatni, úgyszintén az edény oldalához tapadó piszkot is tiszta vizes ruhával vagy nedves ecsettel le kell takaritanunk.

4. A legnagyobb gondunkat a légmentesen, hermetikusan való elzárásra fordítsuk, mert főleg ettől függ a befőttek megmaradása, nem pedig, mint avatatlank mondják, a szirup hígabb vagy sűrűbb voltától.

5. A befőzésnél akár gyümölcsről, akár más konyhakertészeti termékről van szó, ha pergamentel, hólyagpapírossal, stb., stb. kötjük be az üveget, zsirpapírt (ceresit) is vegyünk hozzá, mert az előbbieket többé-kevésbé vízáteresztők s ennek következtében a befőtt leve elpárologhat, a teteje apadni kezd, beszárad és a befőtünk elromlik.

igazán kitűnően hat, a karcsu, lebarnult, sikkos divathölgyön. Ehhez a ruhához még egy fehér angolszabású vászonkabátot is bemutatnak, ez esetben nagyon kedves volt a fehérsujtásos, sötétkék matrőzgallér, amely kihajlított a kabáttra. Divatosak a mosóanyagból készült estélyi toilettek.

A túll- és muszlinruhákat a legtöbb esetben kepp egészíti ki. Az angolos estélyi nyerselyem ruhák szintén nagyon elegánsan hatnak. Akik az angolos estélyi ruhát tartják magukra nézve a legmegfelelőbb és főleg legelőnyösebb megoldásnak, azok ilyen estélyi ruhát készíttessenek maguknak.

Divatos a virág, úgy a hajban, mint az övben és vállkivágáson, az idén minden virágos, nem csupán a ruhákon, de kalapokon is viselik a virágot, éppen úgy, mint a gomblyukban is!

6. Nagyon vigyáznunk kell a bekötésnél, hogy a pergament, hólyag, cellofán, ceresit jól odasimuljon az üveg falához s ne képződjenek reedők, melyeken keresztül a levegőben lévő baktériumok bejuthatnak az üvegbe és megfertőzhetik a befőttest.

7. Kifőzéskor (dunsztolás, sterilizálás) farestélyt tegyünk a párolóedény fenekére. A befőttes üvegeket újságpapírossal csavarjuk és ne rakjuk szoroson egymáshoz, hogy a hézagokat lazán kitömhessek ronggyal, szalmával stb.

8. A sterilizálás megbízható módja, ha gumiüveggel ellátott patenzárás üvegekben dunsztoljuk ki a befőttest. Ezek az üvegek csak látszólag drágábbak, mert az ilyen üvegekben eltett gyümölcs, ha az anyag megfelelő volt, biztos sikerrel konzerválható. Azonkívül húsz százalékkal kevesebb cukrot is vehetünk, a szirupfőzéshez, mint a pergamenttel, hólyagpapírral lezárt üvegekhez.

9. Fehér húsú gyümölcsöt (körte, alma, birs stb.) csak krómozott pengéjű késsel hámozzuk meg. Ugy nemcsak a gyümölcs húsa marad fehér, de a kés pengéje sem lesz többé foltos vagy rozsdás.

10. A sterilizált és kamrába elhelyezett befőttestet 8 nap múlva megvizsgáljuk, ha gyanus találunk köztük, újabb, de rövidebb ideig tartó dunsztolást hajtunk végre rajta, azután minél előbb elfogyasztjuk. Évközben is többször tartunk revíziót a befőttek között. A nem kifogástalanokat egy lábasba összeöntjük, kevés cukrot adunk még hozzájuk és kitűnő vegyes lekvárt főzhetünk belőlük.

A nyár konyhája

Kenyérleves.

Hozzávaló anyag: 4 dgr hagyma, 10 dgr zsír, 25 dgr kenyér, petrezselyem, só, bors, 2 pár virsli, 2 tojás. Tegnap szikkadt kenyeret kockákra vagy kis karikákra vágunk és a sütőben ropogósra szárítjuk. Az apróra vágott hagymát és zöldpetrezselymet zsírban halványsárgára pirítjuk és feleresztjük 2 liter vízzel, sót, törött borsot adunk bele és 30 percig forrni hagyjuk, 2 tojást bőgreben villával jól összehabaránk és belecsurgatjuk a forrásban lévő levesbe, aztán beleadjuk a karikákra vágott virsli és kenyeret.

Ikrás káposztaleves.

Vesszünk egy marék hordóban savanyított káposztát, rövidebb metélre vágva, bő káposztalében a halikrával főni tesszük. Zsírban és lisztből barnás rántást, beleadunk egy fej apróra vágott hagymát, ha a hagyma pirulni kezd, izlésünk szerint paprikát szórunk rá, egyszer elkeverjük és egy csésze hidegvízzel azonnal feleresztjük. Ha a rántást simára kevertük, hozzáöntjük a leveshez és még 30 percig forrni hagyjuk. Közben a halikrát kivesszük a káposztalevesből és szétosztva egy tányérra tesszük. A levesestálba 1–2 tojássárgát 1 deci tejfellel elkeverünk, hozzáadjuk a halikrát és ráöntjük a kellően megszózott levest.

Wellington-bifsztek.

A vajastésztában megsütött bélszínvesepecsenyeselet, magyarul bifsztek éppúgy készül, mint a rovatunkban már közölt Wellington vesepecsenyé. Vegyünk 4 darab egyenként 16 dekás elsőrendű húsból való bifszteket. Odahaza anélkül, hogy megmosnók, a hárd lapjával kissé veregecsük meg úgy, hogy mind a négy húsdarab hüvelykujjnyi vastag legyen és fűszerezük sóval és törött borsal. Serpenyőben egy kanál zsírt forróra hevítünk és a bifszteket egyenként beleltéve mindkét oldalukon hirtelen átütjük, de csak annyira, hogy a hús belül nyers maradjon,

aztán tányérra téve hideg helyre tesszük. 15 deka sampinyon- vagy vargányagombát és 10 deka libamájat apróra vagdalunk és kevés hagymászíron, sóval, törött borsal és vágott zöldpetrezselyemmel fűszerezve megpároljuk, aztán hidegre tesszük. Közül vajás- vagy porhanyós tésztát készítünk, késfokvastagra kinyújtjuk és 4 olyan nagy szeletet vágunk ki belőle, hogy a bifszteket beburkolhassuk vele. Most a kihűlt libamájat vagdalékat felülről rárakjuk a bifsztekekre, majd egyenként a tészta közepére fektetjük, aztán ráhajtjuk a tészta egyik szárnyát, a szélét tojással megkenjük, aztán a másik oldalról is ráhajtjuk a tésztát. Kenetlen tepsire tesszük, tojással megkenjük és jó meleg sütőben kb 12–15 perc alatt megsütjük. Tejfészes gombamártás is jó hozzá.

Málnakrém.

Szörszítán annyi megmosatlan, de tisztán kezelt málnát törjünk át, hogy 1 és fél deci purét, gyümölcslevét kapjunk. 15–20 szem málnát tegyünk egy mély tányérba, cukrozzuk meg és öntünk rá egy pohárka contreau-likórt vagy borparlatot (konyak). A habústhen egy tojássárgát, 3 deka porcukrot jól elkeverünk, hozzáadunk 2 deci tejet és 1 deka hideg vízbe áztatott és kifacsart zselatint. Ha jól összekevertük, az üstöt a tűzhely lapjára vagy gőz fölé tesszük és folyton addig keverjük, míg a folyadék, anélkül, hogy felforrni hagynók, krémme sűrűsödik. Ekör elveszük a tűzhelyről, szörszítán keresztül öblös tálba passzírozunk és ha langyosra kihűlt, hozzáadjuk a málnapurét, 3 deci tejszínből felvert habot, melyet izlésünk szerint megcukroztunk, néhány csepp kárminfestéket és azonnal háromnegyed részig poharakba töltjük és jég-ezekerénybe vagy hidegre állítjuk. Tálaláskor minden pohárba egy-két szem likőrös málnát tesszük, a tetejébe egy-egy kanál cukrozott tejszínhabot csapunk.

Mi újság Karlsbadban?

Jelöl: Kászeghy József

Karlsbad, július hó.

Nyáron Karlsbad a világ közepe. Tegnap este, amikor a Pupp fényes cour d'honneur-je előtt elhaladtam, minden földrész autóját láttam az ott parkoló gépkocsik között. Volt ott indiai, iraki, newyorki, brazilai masina; a vén Európa minden országa, Finnlandtól Törökorszáig képviselte magát. Odább a Pupp Park hoteljében, ott lakik Powar maharadszája, kedves nejevel és barna kíséretével; míg az Imperial exkluzív, de erősen parvenu színészeti saszféskéből csak most repült ki a barodai maharáni. Ezek a cigányképző női fenségek, exotikus ruházatukkal, rosszul szabott európai cipőjükben, naponként ott szopogatják a Mühlbrunn gyöngyét a tengerparti közönség között. Egészen vásári benyomást keltenek fejükre húzott indiai sáljaikkal. Nekem az a nagypiaci kofahölgy jutott láttukra eszembe, aki zamatos „váradai jargon”-ban, a London Pepin-t és a Jonathan-almát London Pepinek és Jó Náthán-nak hívja...

Az otthoni lapokban sokat olvastam arról, hogy az idén a pénz arisztokráciája, főleg a zsidóság, távollartja magát Karlsbad berkeiktől. Azonnal megállapítható azonban, kedves karlsbadi útitársam, hogy innen sokan lehetnek távol, de akik itt vannak, azoknak legnagyobb többségük zsidó. A múlt vasárnap kint reggeliztem a Geysir-parkban. Ez az Elefánt Kurhaus depandánsza, helyesebben kiáraduló helye; mellette hatalmas golfpálya és tennisz-pályákkal. A legelegánsabb és legdrágább reggeliző és uzsonnázó hely, mely körül délelőtt tízkor és délután ötkor a luxus autók egész tábora rajzik. A soffőrök részére az aszfaltos országúton külön elegáns söntés áll rendelkezésre. A reggelinél egészen otthon voltam. Akár nálunk az Újságíróklubban, ahol hosszú napkor csak öten voltak keresztények: szegény Blénessy kegyelmes úr, Szmazsenka bácsi, Grabinszky őrnagy úr, Pelle György dr. meg jómagam; a külső és mellékhelyiségek kiszolgáló női személyzetét nem számítom ide: egy jóképű, magas, szőke pincér, mint díszfűző, meg Sanyi, az újságos, mégis közénk tartozott. Nem muszáj hát éppen az oradeui Fekete Sas árnyékában hűsölni, hogy bizonyos gazdasági revolúciók feltétlen szükségességéről meg legyünk győződve.

Hát mégha kiültsz délután hatkor valamelyik padra a Puppék körül. Napokon át látható ott ragyogó hölgyeket, akik éppen nem szépek, de azért éppen nem árják, akik ma coboly prémes kabátban, holnap kék róka gálában, holnapután harmas ezüst róka bovával, tébolyult formájú kalapokban extravagálnak.

A proccoló izléstelenség jövevényei ezek. Ellenben a Posthoffal szemben, a hegyoldalon, egy padon beszélgettem vasárnap délután egy fürdőszolgával, meg a feleségével. Nagyon tisztességesen öltözött polgárok. Panaszkodják, hogy kétségbe kell esniük. Már a főszobában vagyunk és télre még egy koronát se tehettek felre. Az utcán, lehetőleg elrejtve, egészen jól öltözött munkás könyörög 3 éves gyerekekkel a karján. Kitétek a helyéről, nincs szükség rája és nincs mit enniük. Pedig látszatára Karlsbad tömve van. Ez a látszat azonban csal. Féltannyan sincsenek, mint a jó években. Ahogyan én látom, gazdaságilag nagyon szomorú a helyzet. Csordultig betelt a pohár. A politikusoknak sietniük kell, hogy a latinát megállíthassák.

Az élet most sem olcsóbb, de nem drágább, mint máskor. A luxushotelek fantasztikus árakkal vezetnek. — Pupp nemzetközi, az Imperial is az, de mindkettőben sok — a demokrata. Nekem legjobban imponált a Westend angol negyede, a Bristol hotel és a Königs villa. — Kizárólagosan angol. — Neri is igen mennek oda mások. Szemben velük a kis angol templom. Bizony könnyű az angol-

nak demokratának lenni, ha így el tudja szigetelni magát.

Ami a fürdő gyógyhatásait illeti, nem mese az, hogy a források vize igazán isteni adomány. — Két héttel ezelőtt egy kilométeres séta is nehezemre esett; ma három órák sétákat is vígan megcsinállok, hegyek között, meredek utakon... Nem csodálom, hogy Arany János hét éven keresztül járt Karlsbadot. A Sprudel mély forrása őserőket hoz napvilágra. A sziklákon számtalan hálóadó táblán olvashatók a felírások: Gott hat geholfen. Sok német, magyar, román, sőt orosz nyelvű ilyen hálótáblát olvastam ott, a Götheweg szikláira erősítve.

Magyar vendég nagyon sok van, de bőven vannak itt románok is. Sokszor láttam Sassa és Madgearu volt minisztereket. Rendkívül sok a pap. A lila galléros kanonokok mellett azonban néhány rabbinust is láttam csutorás ibrikkel a kollonád előtt. Egyébként békeségben megfér egymás mellett minden náció.

Szép, forgalmas és tiszta a város, nagyszerűek a csodás hatású gyógyforrások, de legszébb itt a karlsbadi erdő, százados fáival, mérsékelten karban tartott sétányával, a magasabb régiókban, 500 méteren felül, szűztiszta fenyveserdeivel és balzsamos levegőjével.

Nem igaz, hogy ilyen drágaság van. Az ételmezés egyenesen olcsó annak, aki kerüli a luxus helyeket. Erős karlsbadi reggelit, mert ez itt a legfontosabb, 5 és fél cseh koronáért, három fogásos ebédet 11 koronáért is lehet kapni. A mostani valutánkban ez körülbelül 30 és 60 leinek felel meg, 35 koronáért a város belsejében is lehet jó kétágyas szobát kapni. Ellenben drága a kurtaza, a doktor és a fürdő. Igaz, hogy a kurtaxáért rendkívül sokat nyújt a város a látogatóinak.

Igy hát Karlsbadban is, mint mindenhol a világon, legjobb dolga van az egészséges embernek. Az éjszaka csendes; 10 órakor mindenki aludni tér. Csak néhány bárban züllik az éjszakkázó, de ilyen nem sok van Karlsbadban. A higiéné, a rend, a tisztaság, mindenhol kifogástalan, legfeljebb a sok tüzelő hely és a szálló korom az, ami gondot okoz.

Bizony nagy kár, hogy olyan messzire estőlünk ez a gyönyörű város, mert az útiköltség elég borsos és az út is fárasztó...

Azzal zárom e kurta karlsbadi levelet, hogy sok szépet és sok jót kívánok a Magyar Lapok olvasóinak.

KERESZTREJT VÉNY

30. (321.) sz. m.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14					15				16			
17			18		19			20			21	
22		23		24		25		26			27	
28			29		30							
		32		33			34		35			
36	37a		38			39					40	
41					42						43	
44			45		46			47			48	
		49			50					51		
52	53			54					55		56	
57				58			59		60		61	
62			63			64		65		66		67
68		69			70		71		72		73	
74												

Beküldendő sorok: Vízsz.: 1., 37., 44., 74. Függ.: 1., 13., 25., 26.

Beküldési határidő: augusztus 4.

Vízszintes sorok:

1 Napoleon dicső haditette 1800-ban. 14 Olajfa latinul. 15 Aki nem szorul másra, annak... 16 Vissza: „előre” régies alakja. 17 Részvénytársaság. 18 Földműves számszám. 20 Már meghalt, visszafelé. 21 Kötőszó. 22 Földműves igéje. 24 Költői műfaj. 26 Ede betűi. 27 A meggyógyított vak... 28 Ilyen nyelven beszélt Jézus. 30 T-vel férfinév. 31 Becézett női név. 32 Egetett vályog. 34 Nagyon félt. 36 e. e. e. 37 Kin. 39 Személyes névmás. 40 Csendzavarás. 41 Tartó. 42 A szerencsés ember. 43 Betű, fonetikusan. 44 Cirkuszi tornászok. 48 a. a. a. 49 Nagyszüleim. 50 Ezen a hegyen véste kőbe Mózes a „Tíz parancsot”. 52 Vízállat. 54 Fordítva: örül. 55 Fákön van. 57 Vissza: érdeklődő szócska. 58 Zenei hang. 59 Ez által ismerünk meg mindenkit, ékezetthibával. 61 Naa. 62 Vissza: helyhatározó rag. 63 Shakespeare híres királya, ford. fonetikusan. 65 Szén... 67 Gróf. 68 Község Esztergom megyében. 70 Ilyen szarvas is van. 72 Kis-ázsiai tartomány. 74 Szent János apostol írta.

Függőleges sorok:

1 1278-ban volt Kun László és Ottokár között. 2 Másik, latinul. 3 Sir. 4 Vissza: latin üdvözlő szó. 5 P. Ovidius... 6 Védelméz. 7 Fordítva: mostani. 8 Görög betű. fon. ford. 9 Férfinev. vízsz. 10 Tulajdona. 11 Bör... 12 Proféta. 13 Bizalmas, meg-

hitt társ. 19 Arra céloz! Ékezetthibával. 20 Hajt. 23 A hajó vége. 25 Ravasz. 26 Becsülettel. 27 Mosnak veje. 29 Udvariatlanul kérő szócska. 31 Tagadó szó. 33 Minden szónak van. 35 Olaszországi kisváros. 37-a Testrés. 38 Nemes folyadék, ford. 39 Ital. 44 Csendes „h”-val. 45 Két vessor egymásközt... 46 Híres angol napilap. 47 Kis ház, ford. 49 Német névelő. 51 Régi görög nép. (A dörök ellenfele.) 53 Katonákat szed. 56 Inkább, latinul. 58 Karthagói királynő volt. 60 Népszerű családi név. 63 Táncot lejt. 64 Nyugtalanul viselkedik. 66 Folyadék. 69 Kicsinyítő képző. 70 Helyhatározói rag. 71 Főnévi igeképző. 73 Pityereg.

28. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízsz. 1. Manométer, 19. Berlini, 23. Szakramento, 35. Rafael Santi. Függ.: 1. Márki Sándor. 5. Évfeladatul, 9. Kosztolányi.

Helyesen megfejtették: Derzsy Zoltán, Csibi Lenke, Kiss Lajos, Garzó Sándor, Ferenczy József, Mátray László, Lukács Sándor, H. Szenek Olga, Szabó Józsefné, Papp Mózes, Pribék Imréné, Lázár Béla, P. Darvas Venánc, P. Réthy Apollinárius.

A jutalomkönyvet Ferenczy József (Hunedoara) nyerte, elküldöttük.

LEGUJABB

Nagyszabású kommunista összeesküvést készítettek elő Lengyelországban

A szoviet varsói nagykövetsége állott a mozgalom mögött

Varsóból jelentik: A lengyel—országi diplomáciai viszony éppen olyan feszültté vált, mint amilyen két évvel ezelőtt volt. A dolog hátterében nagyszabású kommunista összeesküvés húzódik meg, amelynek szálai a varsói szovjet nagykövetséghez és a szovjet kereskedelmi attaséjához vezetnek. Néhány nap óta husz főnyi rendőrség áll a követség előtt s mindenkit igazoltat, aki onnan kilép. A lengyel állampolgárokat tüzetesen kihallgatják, s ha szerepük

gyanus, őrizetbe veszik. A szovjet idejekorán leleplezett újabb bajkeverése még súlyos diplomáciai bonyodalmakat okozhat és a politikai világ érdeklődését hamarosan ide tereheti. — A szovjet nagykövete egyébként tiltakozott a lengyel kormánynál a nagykövetség épülete előtt folyó igazoltatások miatt, de a kormány a tiltakozást visszautasította, mint olyan lépést, mely belügyi intézkedésbe avatkozik bele

A cseh kormány tartományi beosztási tervét Halifax és Bonnet külügyminiszterek megvitat- ták Ossutzky párizsi cseh követtel

A francia államtanács is a cseh kérdés elrendezésével foglalkozott

Londonból jelentik: A Daily Mail külpolitikai szerkesztője, Ward Price tudósítást küldött Párizsból a Bonnet francia külügyminiszter és Ossutzky párizsi cseh követ közötti folytatott tárgyalásokról. A külügyminiszter közölte a követtel, hogy az angol és francia kormány nézete szerint a szudéta-német párttal folytatott tárgyalások túlsoká húzódnak. Lord Halifax különösen az ellen tiltakozott, hogy a nemzetiségi javaslat szövegét nem közlik még a parlamenti tárgyalás előtt a szudéta-németekkel s így nem adnak nekik módot a tervezett szabályozások alapos megfontolására. Erre Ossutzky azt felelte, hogy a cseh kormány eddig azért nem közölte a javaslatot, mert tovább akar menni az eddig tervezett engedmények terén; azonban legkésőbb a jövő héten az összes kisebbségekkel közli a javaslatot s időt ad a megfontolásra és módosítások javasolására. Megegyezés híján a javaslatot a parlament elé kerülnek, ahol a kisebbségi képviselők, az ellenzék és a kormánypárti többség nyíltan állást foglalhatnak.

Halifax és Bonnet a cseh kormány eddigi tervétől ismeretes tartományi beosztásra is megjegyzést tett. A terv szerint a szudéta-német vidékek nem kapnak külön tartományi beosztást, hanem a szorosabb értelemben vett Csehország tartományába foglalódnak. A két külügyminiszter kifogásolta, hogy így a németeket mégis állandó kisebbségi helyzetre sorítják a központi cseh tartományban. Ossutzky erre azt a további magyarázatot adta, hogy a tartományi gyűléseknek külön nemzetiségi alosztályai lesznek, az úgynevezett nemzetiségi „kuriák”, amelyek révén a kisebbségek önkormányzati irányzatai eléggé érvényesülhetnek. Az angol és francia külügyminiszter szerint a nemzetiségi kuriák hatáskörének kellő terjedelme az a pont, amelyet jól ki kell képezni s akkor a cseh kormány tervete több reményt nyújthat a megegyezésre.

NEMZETKÖZI DÖNTŐBÍRÓSÁG A CSEH-NÉMET ÜGYBEN, HA NEM SIKERÜL A PRÁGAI MEGEGYZÉS.

Párizsból jelentik: Bonnet francia külügyminiszter szombat délelőtt 10 órakor az államtanácsnak számolt be lord Halifax angol külügyminiszterrel folytatott tárgyalásairól. Hir

szint Németország azt kívánja, hogy Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország üljenek össze és hozzanak megállapodást a cseh kérdéssel. Amikor ez a megállapodás létrejön, hívják meg a tárgyalásra Csehszlovákiát. Francia vélemény szerint lehetetlen határozni Csehszlovákia nélkül, de örömmel veszik a német indítványt, mert ezáltal alkalom nyílik a fegyverkezési láz csökkentésére. Beavatottak szerint Halifax és Bonnet tárgyalásai során felvetődött a nemzetközi döntőbírósi megegyezés is, amit a jelek szerint Németország is elfogadna. A nemzetközi döntőbírósi alkalmazása elől Chamberlain nem zárkózik el, de csak abban az esetben lehet erre gondolni, ha Prágában nyilvánvaló lenne a mostani megegyezési tárgyalások meghiusulása.

A CSEH KORMÁNY TÖRVÉNYT KÉSZÍT ELŐ A TÖKÉK KIVÁNDORLÁSA ELLEN.

Prágából jelentik: A „Vecsera” felhívást közl, melyben a nemzetvédelmi alap javára adakozásra szólítja fel a közönséget. A lap szerint a kormány törvényt készít elő a tőke külföldre való kiözönlésének megakadályozására, mert az utóbbi időben a cseh tőke egyre nagyobb arányban vándorolt a külföldre. Az egyik jobboldali radikális lap szerint Csehszlovákia egyik vezető államférfia is Amerikában és Svájcban helyezte el milliós vagyonát.

Fegyelmi bírósági megállapítás a Ferencváros—Ripensia közötti verekedések ügyében

Budapestről jelentik: A Magyar Labdarúgó Szövetség által a Bindea-ügyben elrendelt fegyelmi vizsgálat során Barta Sándor egyes bíró megállapította: nem felel meg a valóságnak, hogy Bindeát megverték, nem igaz, hogy többen bántalmazták, hanem az öltöző folyosóján kihívóan viselkedett és ezért valakitől egy pofont kapott. Csak most került nyilvánosságra, hogy a román csapat az alítólagos bántalmazás után megvizsgáltatta Bindeát. Az orvosi láteléből kitűnik, hogy Bindea szíve, tüdeje és pulzusa rendben van. Egy metszőfoga meglazult ugyan és az ajkánál lencsenagyságu véralfutást észlelt az orvos, ami valószínűleg ütéstől ered. Az orvos továbbá megállapítja, hogy Bindea teste valóban sebhelyes, de az szunyogcsípéstől származik, amire meg is kapta a gyógygyert

Ejszakai minisztertanács volt Tokióban a Szovjet-országgal való összeütközés ügyében

Tokióból jelentik: A késő éjszakai órákban ült össze a japán minisztertanács, mely a japán-szovjet konfliktussal foglalkozott. A minisztertanácsról közleményt nem adtak ki, de úgy hírlik, hogy a japán kormány egyelőre várakozó álláspontra helyezkedett

TURISZTIKA

S. T. Vulturii-Sasok T. E. folyó hó 31-én vasárnap reggel 5 óras indulással Moneasa-ra, Arad megye legszebb klimatikus fűrdőtelepére rendez könnyű weekend-kirándulást. Részvételi díj 120 és 140 lei. Jelentkezni lehet az egyesület irodájában Oradea, dr. Lazar Aurél 14., naponta 6—8-ig, Gyenge István ékeszerésznél Alexandri 12 és Mocsary Sándor írógépésznél Bul. Regele Ferdinand 13. — Augusztus 7—22-iki 15 napos körutazásra még 5 hely üresen van. Jelentkezéseket csak folyó hó 30-ika este 6 óráig fogadnak el a szokásos helyeken. Részletes utiterv ott kapható.

Apcéhirdetések

Egy szó ára 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. „Cim a kiadóban” további 10 lei. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lei. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Adás-vétel

Első
díjas szülőktől származó, magas gyapjúhozamu, fajtiszta **angora nyulak** ivaréret és választási korban, beszerezhető. Ferences zárdafőnökség, Estelnic Treiscanue megye. Válaszbélyeg csatolandó.

Zongora,
rövid fekete, kereszt-húros, eladó. Megtekinthető: Oradea, Str. Academiei 4., délelőtt 9—11 és délután 4—5 óra között.

Stingl
pianino teljes jó állapotban eladó. Patzkó dr. Oradea, Ciorgariu-utca 23-a. szám.

Szentképek
minden nagyságban kerettel és anélkül olcsón kaphatók. Frenzel, Oradea, Str. Vlăhuta 44. szám.

Vennék
jó karban lévő használt gyermekkosci. Oradea, Str. Neptun 12. (Retul Comandantului.)

Egy
jókarban lévő Singer varrógép eladó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 30.

Különféle

Eladó
modern új magánház, 2 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba, kamra. Oradea, Str. Clemencau No. 18.

Kiadó
augusztus 1-re 4 szobás összkomfortos lakás. — Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 25. szám.

Lakás

Kiadó
egy 25 méteres száraz borpince. Cim a kiadóban.

Kiadó
1 szoba, konyha augusztus 1-re. Oradea, Str. Alexandri No. 15.

Két szobás
(kertes) magánházat v. lakást keres Wetzenkircher M. tanár, Oradea, Parcel Alba-Iulia 14. szám.

Kiadó
két 1 szobás, előszobás lakás. Oradea, Str. Independentei 14. szám.

Alkalmazás

Megbízható
mindenes azonnalra felvétetik, Oradea, Barmelletti utca.) rițiu-utca 4. (Főposta

Komoly
leány, 16 éves bizonyítvánnyal állást keres augusztus 1-re, jobb családnál. Vidékre is megy. Oradea, Miron Cristea 17. házmester-nél.

Üzletvezetőt
szakképzettséggel, gyakorlatlalt és óvadékkal keres az oradeai „Furnica” (Népszövegségi Hangya) főúti üzletébe október 1-re. Részletes felvilágosítással szolgál a szövetkezet irodája Katolikus Kör.

Bejáróné,
ki főzni és szépen viselni tud, magas fizetéssel felvétetik. Oradea, Str. Tache Ionescu 24. szám.

Print a Szent László-nyomda Rt. környelében
Oradea, Str. Reale Carol II. No. 5.